Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Schandorph, Sophus.; af S. Schandorph.
Titel | Title:	Fest- og Søgnedage : Digte og Sange
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : C.A. Reitzel, 1886
Fysiske størrelse | Physical extent:	xiii, 173 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57. - 19.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 54 8°

1 1 54 0 8 00495 2

+ Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FEST- OG SØGNEDAGE.

DIGTE OG SANGE

AF

S. SCHANDORPH.

KJØBENHAVN.

C. A. REITZELS FORLAG.

1886.

KJØBENHAVN.

BIANCO LUNOS KGL. HOF-BOGTRYKKERI (F. DREYER).

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

INDHOLD.

Side.

Hilsen . . . . . 1.

Rokoko . . . . . 3.

Fra Holbergsfesten 1884:

I. Prolog paa Folketheatret . . . . . 9.

II. Ved Soranernes Holberg-Fest . . . . . 13.

P. A. Heiberg:

Prolog til de Vonner og Vanner . . . . . 19.

Romersk Karneval . . . . . 23.

Hvad kikker de efter? . . . . . 25.

Grevinden drømmer . . . . . 27.

Spanske Motiver:

I. En gammel „Gitana“ synger . . . . . 36.

II. Spansk Model: . . . . . 37.

For de Fattige . . . . . 40.

Studium . . . . . 43.

Side.

Gamle Sorø . . . . . 46.

J. C. Schiødte . . . . . 58.

Anna Schiødte . . . . . 66.

Victor Hugo . . . . . 67.

Byg dig et Bedekammer . . . . . 76.

Ved et Rusgilde . . . . . 83.

Til Komponisten J. P. E. Hartmann . . . . . 86.

Da jeg sidste Gang saâ J. P. Jacobsen . . . . . 87.

Fra Italien:

I. Efter Giuseppe Giusti:

1. Erindringer fra Pisa . . . . . 92.

2. Dies iræ . . . . . 102.

II. Efter Giosué Carducci:

1. I en gothisk Kirke . . . . . 106.

2. Paa Jærnbanegaarden . . . . . 111.

III. Efter L. M. Cognetti:

Jeg vilde gjærne dø . . . . . 115.

Fra Lazarethet . . . . . 116.

Til en gammel Veninde . . . . . 122.

C. Berg . . . . . 127.

Theodor Reitzel . . . . . 131.

Side.

Ungdomssang . . . . . 137.

Drage vi vil paa Erobringstog . . . . . 140.

Fru Julie Hegel . . . . . 147.

„Gamle Neve“ . . . . . 153.

Kantate ved Efterslægtselskabets Skoles Fest . . . . . 156.

Fra Norge:

I. I en ung norsk Dames Stambog . . . . . 160.

II. Fru Greta Wærn . . . . . 161.

III. General-Postdirektør Roos . . . . . 162.

IV. Bjørnstjerne Bjørnson . . . . . 164.

Til min Ven

Dr. Georg Brandes

med mange Aars Taknemmelighed

i Følge

fra

Forfatteren.

16

Til Georg Brandes.

Ene og uden Støtte, mod Herskerne vendt, jeg stod!
var ved at opgi' det hele. Dog banked det i mit Blod.
Saa godt jeg leved i Hjemmet — saa godt, som nogen formaar.
Lykkelig var jeg dog ikke. Det vared en halv Snes Aar.

Jeg skrev i stjaalne Minutter, naar Kraften
var halvt slidt op;
jeg kunde alene stole paa min kraftige
Krop.
Intet kunde den tvinge, intet gjorde den
træt.
Siden har man fortalt mig, min Sundhed
mig gjorde koket.

Men Pokker tage det Vaas! Jeg sad
med Billeder inde
fra Landets vidtstrakte Dale — Cirkus
for boltrende Vinde.
fra Husmandshytter, hvis Lys over Jule-
sneen stod ud,
fra Embedsfolks pæne Stuer, hvor Kon-
veniensen er Gud.

Saa mødte du mig — en fremmed!
Det har du jo selv mig kaldt.
Men du, med din higende Trang til at
fatte og favne alt
— du rakte Haanden imod mig, vi
stod og saâ paa hinanden,
vi trykked — ja rent symbolsk — hin-
anden et Kys paa Panden.

Husker du, naar fra Berlin du kom hjem
som den fejrede Gjæst
og sad til Bords i mit Hjem ved en
saare tarvelig Fest?
Da kunde vi Paradis, Valhal, Olymp og
Nirvana favne;
vi elskede kun Ideer, brød os Pokker
om Navne.

Vi elsked alt, hvad der higed evindelig
opad og frem,
foragted det træge og myge, der
klynked: „Nu vil jeg hjem!“
... Nej! Stadig ud ad paa Farten, mod
Riger bestandig ny!
fremad, ud imod Østen til Farvernes
tindrende Gry!

Haanden, som du har rakt mig, den
har jeg aldrig glemt;
Aanden, hvortil du har vakt mig, er
endnu lyttende stemt;
Kjærligheden, du bød mig, af Hjærte-
vældet det rige,
skal, min velsignede Ven, med Højtryk
mod Himlen stige,

stige i voxende Straaler, sprudle i
Aarenes Gang;
bliver jeg gammel, jeg synger for dig
en Erindringssang,
den skal fortælle om Tiden, da sammen
vi mægted at svinge
lystige Hug, hvis Ekko endnu gjennem
Luftrummet klinge.

Hilsen.

Vær hilset Enhver, som til Løsen har: „Frem!“
som vil aabne for Friluft sit Hus og sit Hjem!
Ja, vær hilset Enhver, baade Gammel og Ung,
som har Mod til en Dont, der er trælsom og tung:
den at stemme med Skuldren, til lidt efter lidt
det maa ramle, det gamle, det seje Stakit.

Og vær hilset Enhver, der har Syn for den Nød,
naar vor Frihed er truet af snigende Død,
som kan blæse i Lur mod de Sovendes Lejr,
som kan præke for Tvivlende Troen paa Sejr,
som med kampøvet Klinge kan rask hugge ind
i Fordrejningers Garn, i Fortolkningers Spind!

Og vær hilset Enhver, som med Liv og med Lyst
har Humør til den lystige Del af vor Dyst
mod den Dumhed, der Aanden vil ave med Baand,
— ak de tror, de kan dræbe en levende Aand!
mod den opblæste Vigtigheds Lavsmester-Tvang,
mod den vandsvuldne Storhed, som kror sig af Rang!

Og vær hilset Enhver, som er rustet til Strid
mod en Gjengangerflok fra en hensmulret Tid!
Og vær hilset Enhver, som med Klarhed forstaar,
hvad der løfter vort Folk, hvad der passer dets Kaar,
som kan føre det ud i den solklare Dag
til en straalende Sejr for dets hellige Sag!

Rokoko.

I.

I den fremmede By
saâ jeg en Bygning
spændende helt
over Torvets Side:

Op ad Pilastrenes
skillende Baand
sno sig Guirlander;
langs med Balustrenes
Marmorrampe
knejse Vaser,
knejse Statuer,
sært forvredne
i alle Led;

paa Kapitælers
ioniske Horn
sidde klistrede
Muslingeskaller.

Sneglehusagtige
snoede Tingester
glo fra hvert Hjørne
i Lyset op;
knækkede Friser,
spaltede Gavle
skære den lyseblaa
Luft itu.

Øjet forvirres,
Sindet fortumles . . .
Jeg raver som drukken!
— Hvor tørster jeg langlig
efter en ædru
og simpel Linie!

Men, alt som jeg stirrer
og slæber mit Syn
langs Mur og Tag,
kikker bag alt det
klinede Krimskrams,
Tiders og Moders
paahængte Affald,
stadig klarere
jævne og store
Grundformer frem.
I Tanken jeg piller
og kradser og skraber
Flitteren af.

II.

Svegne Haab
og mange Skuffelser,
næsvis Bekikken
og pøbelagtige
gramsende Hænder

tvang mig til Aar
efter Aar at kline
alskens Krimskrams
og snørklet Rokoko
over mit Væsen
blot for at værne,
blot for at dølge
mit ærlige Jeg.

III.

I Forsomren stod jeg
midt i min Moders
gamle Have
med en Barndomsven
og hans gamle Fader,
en Haandværksmester.

De kjendte mig kun
som min Faders Søn.

Imellem Kastanietræers
Snepyramider,
imellem de røde
gule og hvide
Pragttulipaner,
imellem de duftende
blaa og blegrøde
dirrende Klokker
af Hyazinther,
midt i det rolig
sagtelig sitrende
Foraarslys,
mellem to jævne,
troskyldige Venner
blev jeg igjen,
hvad først jeg var,
voved at blotte
mit Væsens Linier:

Min Glæde ved munter
og harmløs Skjæmt,

min Glæde ved Lysets
Dans over Bladene,
min Glæde ved Blomsternes
Farve og Duft,
min Glæde ved Mindernes
nynnende Sang,
min Glæde ved Menneskers
venlige Sind.

Fra Holbergsfesten 1884.

I.

Prolog paa Folketheatret. *)

Komediens Mestre, de gamle,
trænger vi altid til,
til Spotten over det vamle
Borgerskabs Abespil.
En Latter, saa Murerne ramle,
er det, de Mestere vil.

Vi blive saa bitre, saa hvasse,
vor Latter fødes ej nemt,
og, ler vi en Gang, — en Grimace
fortrækker vor Læbe slemt.

*) Der opførtes Stykker af Plautus, Molière og Holberg.

Vi Sonden vil sænke til Bunden,
vil skrælle Kjødet af Raden;
— de lystige Bobler fra Bunden,
der hoppe til Overfladen,
— ak — dem har vi næsten glemt.

Luften er tung og stille,
uhyggelig, alvorslummer.

. . . Hvad om vi forsøgte at spille
paa gamle, dundrende Trommer?

I Masker, som springende tumler
i Satyrpolka omkring!
Du Drøvtyggerhjord, som gumler
paa længst fortyggede Ting,
I brave Filistre, som vrøvler
frem Jeres Filosofi —
og degneandægtig snøvler
et alenlangt Litani . . .

op med Jer! Omgjord Jer til Kampen
for Eders evige Ret
til Flagrelyset bag Rampen
paa Scenens skraanende Bræt!

Vaagn, Mestre fra Eders Grave,
byd op Jeres Bjørne til Dans!
det var ved de Bæster at ave
I vandt Jeres Lavrbærkrans.

Du Romer med klassisk Rust paa
har faaet din Tunika vendt
lidt fremmed og dog bekjendt
som Makkaroni med Ost paa.

Du Franskmand, du fine, prægtige
Aand saa lys som en Dag,
som hug med din smidig-vægtige

Klinge Tartuffer i Kvag,
rul frem din Latters mægtige
Bølger med tordnende Brag!

Mød sidst og bedst dog til Legen
vor egen gamle Poet!
Vor Stolthed! Tohundredaars-Egen,
hvis Mage vor Skov ej har set!

Du tumlede Junkre og Degne,
Krigsmænd, Studenter, Magistre,
alle vort Danmarks egne
dejlige, dumme Filistre.

Byd os dit fulde Bæger
flot efter Rigmænds Skik!
Endnu det varmer og kvæger,
endnu det Sorgerne læger,

endnu din svulmende Drues
Blod er en Styrkedrik,
endnu din klirrende Bues
Pile slaar aldrig Klik.

II.

Ved Soranernes Holberg-Fest.

1.

Som Skoledreng han rendte om i Bergen
og tog sig Udgangslov fra sin Latin,
løb ud paa Gaden, Bryggen, Skibet, Færgen,
til Striler, dampende af Brændevin.
Han hørte alskens Sprog i Havnen lyde
som Køers Brøl og Hestes Vrinsk paa Mark.
— Som gammel Mand end Minderne ham fryde:
Han ligner Bergens By med Noæ Ark.

Han drog til Kjøbenhavn. Magisternykker —
stygotisk Pilleværk — for Lærdom gik,
og Hjærner klemtes flade i Parykker,
for god Moral gik sløv Filisterskik;
Jeronimus er vred paa „Allamoder“,
Sieur Leonard betænksom ta'r sin Pris,
og danske Lømler drive Abenoder
og paastaar, det er Moder fra Paris.

O Noæ Ark, hvor rene og urene
og højst nevtrale Dyr var sat paa Stald!
O Grube, hvor af alle Væggens Stene
fremglimtede det komiske Metal!
— Von Bremenfeld vil Politiken granske —
Von Thybo bander grovt og lyver frækt —
Kun Kilian er inde paa det Danske,
da Svinene han byder „Svins-Konfekt“.

Som Troldmand Holberg højt i Hornet støder
— De laante Pjalter falder af paa Stand —

Ulysses klædes af af Skakkerjøder
og kysser Jorden med det salte Vand.
Scholastici han gjør til Skolefuxer,
von Thybo falder for en Kaardes Skaft,
og Jean de France tilbage har kun Buxer,
for Fløjl faar Don Ranudo simpelt Taft.

Og saa, da Pietismens Spædekalve
kun brægede om snarlig Pønitens,
da hver en dansk og ærlig Lattersalve
blev stemplet som den Ledes Pestilens,
„Professor" Holberg sad i Nattestunden
og laved Krøniker med megen List
og peged paa — med dækket Smil om Munden,
„hvorlunde Arius det gik tilsidst".

Han havde vidt omkring i Verden draget
og solet sig i frie Tankers Gry;
hvad ej der passed for os, klogt han vraged
og smelted ud det Sande i det Ny.

En Rift han rev i Overtroens Tæppe,
Fornuftens Solskin tumled sig med Lyst.
Ja Holberg vort Kulturlivs tørre Steppe
har dyrket til det næste Sekels Høst.

2.

Hør I Sorø-Drenge,
stem nu Brystets Strænge,
synger alle
efter gammel Vis!
Holbergs Lærdoms Tempel
gav Jer jo sit Stempel.
Sangen gjalde
til Fa'r Holbergs Pris.
Grandt han saâ, det gamle Klosterhegn
gjorde Hjærnen kold og sløv og klejn
og opfostred en Per Degn.

I den Munkerede
ind han vilde lede
Livets Strømme,
læske Videns Tørst:
„I vil Kundskabs-Vinen
presse af Latinen;
husk, at I skal tømme
Danskens Bæger først;
ikke træde gamle Romersko,
ej paa gammelt Skrammel blind Jer glo
— her i Danmark skal I bo!“

Hør, I Sorø Drenge,
husk de lave Enge,
Vindens Føjten
gjennem Skovens Træer,
grønne Bøgekranse,
Søens Foraarsdanse,

lystig Fløjten
af den viltre Stær!
... Alt, hvad der er ungt og sundt og kjækt,
er med dig, vor Fa'er, saa nær i Slægt ...
— Tag os i din Varetægt!

P. A. Heiberg.

Prolog til de Vonner og Vanner.

Et ypperligt Hoved, en fuldlødig Mand
— lidt for haard og for kold —
men ærlig til Bunds. Ej et Menneske kan
vise en Plet paa hans Skjold.

Han ejed et Blik, der som Knivsodden skar
gjennem det Spæklag, som Humbugen tæt
lægger om Dumheds og Løgns Skelet —
Knoglerne grinte i Dagen klar.

Han kæmped, han brødes sin bedste Tid;
han brugte sit sviende, snærtende Vid
mod Fyrsteblindhed, mod Adelsdumhed,
mod Faarepelsen om Ulvegrumhed.

Ak, det var et Liv i Savn og i Slid,
saa blomsterløst som et Fjæld under Polen,
som aldrig tøs op af Solen.

Dumheds Oxer, Overtros Faar,
hellige Ulve, højbaarne Galte
fylked sig mod ham. Hæren de talte:
„Vi er de Mange! Fast ene han staar!"

Horn og Klove, Tænder og Klør,
tommetykke og stenhaarde Pander
vælted sig mod ham. Han lo som før
og peged mod Frihedens Banner.

Det blev et Justitsmord, det samlede Chok;
— man kan ogsaa myrde med Love —
De drev ham af Lande. Den hele Flok
hyled af Fryd gjennem Marker og Skove:
„Det skete jo Alt efter Lov og Dom!"

Selv maatte han søge at plante sig om
i fremmed Muldjord. Fra Hjemmets Strand
kun onde Tidender løde.
Da udbrast i Graad den stærke Mand;
bitterlig maatte han bøde,
fordi hans myndige, skarpe Forstand
havde glemt det Kvindelig-Bløde.

Saa smulred den Stamme stærk og bred
af Mangel paa Saft og Næring;
hans Rest af Manddom, hans Alderdom gled
hen i en aandelig Tæring.

Blindhed lagde sit sorte Klæde
over de skarpe Øjne,
Fattigdommen sig bredte til Sæde
i Oldingens Stuer, de nøgne.

Han glemtes her hjemme! Tiden fandt Trøst
i den „hellige Alliance".

Nu smeltet er længst dens forgyldte Bly,
men hver, som ejer et Hjærte i Bryst,
skal skaffe den gamle Heibergs Ry
en straalende Renæssance.

Romersk Karneval.

(1879.)

Solglimt og Skygger i Fangedans spiller
paa gulbrune Huse med brede Piller,
Tæpperne flagre fra hver en Balkon.
Ud over Rækværket Grupper sig bøje
med lyttende Øre, med spejdende Øje.
Valdhorn, Trompet, Tamburin og Gongong
af Hjærtens Lyst sig fornøje.

Kaadheden stiger i svulmende Vover,
hyler i Prosa og hviner paa Vers;
Vaarsolen drysser sit Glimmersand over
den hele Kommers.

Løssluppen Livskaadhed, vild som en Kat,
hujer ad Alvoren, piber ad Rangen,
krænger det dagligdags Liv paa Vrangen,
ta'r hver adstadig Tanke fangen,
maser hver værdig cylindrisk Hat.

Narre med Melmasker, Narre med Pukler;
Narre med Lappers flikkede Pragt,
Narre med Pudderparykkers Bukler,
Narre i Underdoktorers Dragt,
Narre — Bajadser i alle Façoner
Roma belejrer:
Stod're i Morgen! — I Dag er de Konger:
Livsparodien sin Orgie fejrer.

Hvad kikker de efter?

Se, hvor de femtenaars Piger tre
stjaalent kikker
og nikker og nikker
af alle Kræfter!
Hvem nikker de ad? Hvem kikker de efter?
Sex forfløjne
gnistrende Øjne
brænder paa én Gang en Salve af.

Om Hjørnet skimtes Karabinieren
med samt sit blanke, spidse Overskjæg.
Med Trin, som havde han forpagtet Æren,
han skrider frem med kraftig udskudt Læg.

Trikornens Fjer staar op i Æther-Sfæren;
en Stribe rød gi'r Buxerne sit Præg;
og Tressen slaar om Barmen ned fra Skuldren,
mod Gadens Stenbro Sablen slaar med Buldren.

For ham har fire Piger ned sig styrtet
i Tibrens Vand ... Men de blev trukne op.
Og alle kunde de hinanden myrdet
af Elskov til en stor Soldaterkrop.
Se, her staar Tre! Hvers Hjærte er bebyrdet
af Lyst til Spillet! — Han gaar til sin Trop
med Sølverepauletter som en Heros,
og fra hans blanke Knapper lyner Eros.

Grevinden drømmer.

I.

Hun sidder saa lunt paa Borgen derinde,
den gamle Grevinde.
Skovene spænder om Gaarden en Kreds
og skjærmer for alle Vinde.

Hun tæred af Aar paa den fjerde Snes.
De gullige Hænder med lillablaa
Aarer hang løst over Stolens Arme.

Det er i September. Kaminens Varme
mærker hun lunt gjennem Stuen gaa,
og Favnstykker knitre,
Gjenskin i Striber paa Møblerne sitre,
Lysprikker tændes paa gyldne Lister,

som rander Tapeternes Lærredsfelter;
Verveinens sødlige Duft er en Frister
til halvvaagen Slummer, hvor Drømme sig vælte
som Kugleskyer paa Høsthimlens Graa.

Paa Loftet deroppe,
som hvidner mod brunrøde Fløjelsgardiner,
i Dæmringen skimtes de smækfede Kroppe
af Stuk-Amoriner;
de snor sig i Ringdans med smægtende Miner.

Springende spille
Smaafisk i Graven;
der svæver saa stille
Briser i Haven;
Lyset i Tavshed koger og flammer
hen under Lindenes Hundredaars Stammer,
og Raagerne flokkes om Egens Gren.
Den gamle Grevinde
kan blundende spinde
en favnelang Traad paa Erindringens Ten.

II.

Højt i flottest Lyspragt funkle
Wienerborgens Galasale.
Frem i Galopaden stormer
Mylr af hvide Uniformer;
høje Møer med Lokker dunkle,
Svanehalse fugtig svale.
Magyariske Magnaters
Dolmans sig om Skuldren svinge,
krumme Sværd i Takten klinge,
og de skjæggede Kroaters
Brandebourgs paa Jakken prale;
Sporehjul som Bjælder ringe.
— Det er Wallensteins Soldaters
Afkom, disse sorte Karle
med den ranke Hingstebringe.

* * *

The hos Frankrigs valgte Fyrste,
borgerlig, trods Kongeblodet!

Barten som en Klædebørste
strutter ud fra Pæreho'det.
Folk, som efter Hofsol tørste:
Læggeløse Emigranter
spankende som gamle Hejrer,
guldbroderede Gesandter
sig om Kongeparret lejrer.
Gamle Damers slappe Bryster
voxgult, skamløst nøgne, skinne;
unge Herrer sig forlyster
med fra smidig Silketunge
ud at slynge flot-frivole
Calembourgs til denne unge
nordiske Ministerinde
med de lyse Øjensole.

Se ham dèr! To Ugleøjne
livfuldt om i Salen spiller
gjennem cirkelrunde Briller.
— „*Monsieur Thiers!*" Hans korte Krop
stræber Hælene at højne.

Tør som lærde Statsdoktriner
staar Guizot og rager op.
Og imellem tvende Piller
ses en Mand med Drømmermine;
i hans Iris Lys sig spejler;
Trækkene — hvor noble fine!

... „Hr. Marquis! hvis ej jeg fejler,
ham har aldrig før jeg set."
— „*Ah, Monsieur de Lamartine*,
vor celèbreste Poet!
Han „*poserer*" der paa Pletten."

Talens Surren om sig svinger,
som Pianospil det klinger,
avet kjønt af den Sordine,
som man kalder Etiketten.

* * *

Og de næste Drømme søge
dansk Skærsommer-Fuglekvidder
under gamle, brede Bøge,
der saa tante-ømt beskytter
Sorgenfri med Taget blaat,
paa hvis Ryg et Dværgtaarn sidder
— ret en Bondeknold af Rytter! —
hævdende dets Rang som Slot.

Museerne paa Slottet leger;
der serveres Skjalde-Honning
— *prima* Sort — i Havestuen,
perlehvid med gylden Bræmme:
Skjaldedrotten Oehlenschläger
læser med sin skjønne Stemme
for Kong Kristian og hans Dronning:
Hun — saa mild og from som Duen,
Han — civil i mørkblaa Kjole
smykt med Elefantens Stjærne
og de gyldne Knappers Sole.

Begge lytte huldt og gjærne,
til hvad „Skjaldes Adam“ læser
med Begejstring i sit Øje;
ved hver Strofes Slut det høje
Pars brillante Ørnenæser
sig saa allernaadigst bøje.

Alle er andægtig tavse
som en Menighed i Kirken.
— Pst! ... Der lyder i en Pavse
Snorken lig en Støvles Knirken
fra en fremskudt Mand i Staten,
som er træt af anstrængt Virken
... Manden er af Stald-Etaten!

III.

Hun farer sammen, den gamle Grevinde.
Ak, det var jo hende,
som var slumret ind ... Nu er hun alene

saa muttersene! Thi hvert et Minde
Som Fnug forsvandt,
og lukket stod Drømmenes Scene.
Brat Tavshed Livet i Lænker bandt.

Dødt ligger Gravens
Vande, og Arneilden er slukt.
Da toner der frem fra en af Havens
Stier, som snor sig i Slangebugt,
en Menneskehob. Unge og stærke
Mænd har sig fylket om Fanens Mærke.
Den flagrende Dug staar højt mod den blaa
og grønne Grund med sin blodrøde Lue;
de faste Geledder i Takten gaa.
En Sang bruser frem.

... Grevinden ej aner, at Næver true
knyttede mod hendes Hjem,
har ikke bemærket, at Fanen er rød,
ej hørt, at Sangens Omkvæd det klinger
om „Arbejde, Liv eller Død".

Kun Toner har svævet paa dunbløde Vinger
imod hende op fra det Fjærne,
thi Afstanden slugte den saarende Text.

Hun nikker mod Skaren;
hun glædes ved Mændenes kraftige Vext
og mumler: „Ja, de kan os frelse af Faren,
saadanne Sønner kan Moderen værne,
naar dybest hun stedes i Nød.“

Hun nærmer sig hen til den duggede Rude,
velsigner den Sang, som saa liflig lød.
Skaren forsvinder langsomt derude
og synger om „Arbejde, Liv eller Død“.

Saa siger den gamle Grevinde:
„Gud, hvor den Ungdom er rar og sød,
som synger saa kjønt for en gammel Kvinde“.

Spanske Motiver.

I.

En gammel „Gitana“ *) synger,

rygende sin Cigaret paa en Balkon:

Piger, som danser dernede
hoppende til Kastañetten:
Fordum mit Hjærte har sprudet
Gnister som nu Cigaretten!
Hør nu mit Raad:
Glæd Jer ved Elskov;
gjør hver en Karl gal i Parykken,
lé ham saa ud, lad ham saa rende,
tag Jer en ny! Flygtig er Lykken,
Vær I som den!

*) ɔ: Zigøjnerske.

Carlos, Gaston og Garcia
har mig saa mangen Gang glædet,
mest naar de rev sig i Haaret,
mest, naar de Kinderne væded.
Piger, jeg lér!
lér nu ved Mindet!
Latterens Magt Ryggen maa krumme —
giv dem et Kys — lad dem saa løbe —
Mandfolk, de er inderlig dumme —
Nar dem til Gavns!

II.

Spansk Model.

Soy un fenómeno.

1.

Modellen.

Det er skrækkelig kjedsomt at sidde Model og tie.

Maleren.

Saa tal! Fortæl, fortæl!

2.

Modellen.

Fænomen man maa mig kalde:
for en tredve Aar tilbage
voldte jeg i Byen alle
Pigehjærters Elskovsklage.
Pige-Lig i Snese svømme
blege rundt i Flodens Strømme;
hver Gang jeg paa Floden ror,
sér jeg deres Blikke ømme,
hvor de op imod mig glor.
Tyre-Lig! — ja dem, Señor,
har jeg op i Dynger bunket,
da jeg paa Arena flunked
som den første Matador.
Jeg har røget tredve tusend
Cigaretter fra Sevilla.

drukket uden Spor af Rusen
tusend Litrer Manzanilla.

3.

Maleren.

Det er jo Løgn, hvert eneste Ord!

Modellen.

Valga me Dios! Det er'et Señor!

For de Fattige.

(Vinteren 1886.)

Vi har sprængt St. Gothard, sprængt Mont-
Cenis!
Vi Mennesker er saa mægtige, vi!

Jætter, Giganter hyle og græde.
— Kosmosguder ta'r Thronens Sæde.

De store, de formløse Blokke aves;
i Skærver og Grus deres Hovmod begraves.

Ja Menneskeaanden leve — Hurra!
... Ja, men der er saa meget usprængt endda:

Fattigdoms Fjæld, Elendigheds Bjærg!
... Kan du sprænge Klippen, du Menneske-
dværg?

Sult og Uvidenhed! Frysende Stakler!
— Frels dem, min Ven, saa gjør du Mirakler!

Ja vist, godt Folk: „Wie Ochsen am Berge"
staar I. Men hvor er det borende Værge?

Stem Ryg mod Ryg og gjør, hvad I kan!
Skulder mod Skulder, Kvinde og Mand!

Giv Brød, giv Klæder, giv Lys, giv Varme,
bred ud mod Fattigmand favnende Arme!

Giv Øl, giv Kaffe, giv Mælk, giv Sul
— alt, hvad I orker! Gjør Hverdag til Jul!

Giv Penge, giv Dyner — giv Eders Hjærte!
De fattige Folk skal I pænt beværte.

Det første Stød med Boret maaské
sprænger en Brèche ... Vi faar at se!

Langsomt og støt! — Maaske mange Slægter
tilsidst dog den Stenklumps Sprængning mægter.

Studium.

Ja, det kniber for Per Larsen. Haardt han
maa sit Hoved bryde.
Synet, det er langt og taaget; „Sammenskrift“
er svær at tyde.
Med „Latinsk“ man nu til Dags jo trykker
Bøger alle Vegne!
Per formoder, det er Paafund af et Par „kra-
kilske“ Degne.

Ja, han kæmper strængt, Per Larsen. Først
han maa hvert Bogstav kjende,
maa saa huske hvert fra Ordets ene til dets
anden Ende;

mærker, at det tidt slaar Sludder, maa med
Møje om det læse;
Aandedrættet som Trompetstød pruster i Per
Larsens Næse.

Men Per Larsen er jo Vejmand, vant at slaas
med Kampestene,
vant til Sejheds Sejr i Kampen, øvet i at kæmpe
ene.
Kampestenen gi'r tilsidst sig, maa som Glas
for Hamren springe;
men Per Larsen gi'r sig ikke. Bog som Sten
han vil betvinge.

Langsomt frem som Dag i Østen gjennem
Vintermulm og Slud
tvinger paa den Gamles Ansigt Smilets lune
Glimt sig ud,

bæver stille om hans Mundvig, gjennem hver
en Rynke liden,
for Per Larsen mærker nu, han har forstaaet
hele Siden;

gi'r i Lav sig med den næste, men forinden
dybt han sukker,
som naar han paa Vejen svinger Skaft og
Hammer, før han hugger;
naâr tilsidst igjennem Bogen, lér igjen og
siger: „Jeg,
gamle Peder Larsen Vejmand, er dog ikke rent
et Kvæg."

Gamle Sorø

(Sommeren 1884).

I.

Jeg har kysset Jorden, min Moder,
Sjællands, fede, sædbovnende Jord;
jeg har spist af dens Kjærnefoder
og traadt i min Barndoms Spor.
Jeg har roet over Sorø Sø,
plumpet i den ved Bøgholms Ø,
for jeg gled paa de glatte Stene.
Og ud af Skoven en Stemme lo,
over Søen klang det: „Ho, ho,
du gamle Dreng!
du er i Fyrrerne, skulde jeg mene.“

Jeg har tumlet mig i det Frie,
Skov og Mark og den dugvaade Eng,
jeg har lét ad den bissende Kvie
og den gloende Vogterdreng,
ad en Skovfogeds sære Moral,
naar saa tykt han af Brændet stjal,
men rased mod Krybskytter ene:
„Det er min faste, min sikre Tro, —
de skal bløde for Dævelens Klo;
Vildtyveri,
det er en Dødssynd, skulde jeg mene.“

Jeg har snakket med Piger og Ka'le,
svælget fedt i det sjællandske Maal;
jeg har suget i Skovskygger svale
Køling fra Solens Baal.
Jeg har drømt, jeg har lét mig træt.
Aa, hvor blev jeg dog ung og let;
naar de dukked, de svaje Grene!
naar op om Stubbene lumsk det lo,

og naar Rørmassen hvisked: „Ho, ho,
du gamle Dreng!
du er en Sjællænder, skulde jeg mene.“

II.

Jeg gik mig ud en Nattestund
i Hjortnæs Lund,
og Stjærnerne de blege alt
som tyndstrøet Salt
den hvidblaa Hvælvning prikked.
Og Søen slumred mørkegrøn,
og Birk og Poppel, Ask og Løn,
og Bøg og Æl, de nikked.
Og Siv, de klapred Blad mod Blad,
hvor Andemad
laa tæt, hvor Frøen satte glad
i Spring, som aldrig klikked.

Mens alting laa saa nattetyst,
saa sommerlyst,

da mylred frem bag Træer og Siv
Gjengangerliv.
med Spøgelser i Masse
Og det var ældre, pæne Mænd.
der gik saa løjerlig igjen
som Pog i hver sin Klasse.
En Excellencekrop jeg saâ
i Trøje blaa,
— han gumled paa en „Basse“ *).

Hvor Fønixknapperne kneb ind
de stakkels Skind,
saa Knaphul efter Knaphul sprak!
De røg Tobak;
det damped gjennem Skoven.
En Overdommer marmorstræng
blev atter en uvoren Dreng,
som overtraadte Loven,

*) Sjællandsk: Et Stykke Hvedebrød.

thi graadig stak han ud til Bunds
en Bimpel Puns
med Bunden vendt mod oven.

Men sé: Det bliver Maaneskin!
— med Højtidstrin
den store Maane luerød
sig langsomt skød
henover Bøgekamme.
Og nu blev Søen sølvergraa,
og store Striber rødlig blaa
randt over Blad og Stamme.
Hen over Vandet Søjlen bred
i Mag sig smed
ned i sin vaade Ramme.

III.

Et Hyl brød ud: Uh, hu!
Og ramt af panisk Gru

med pilende Ben
over Stok, over Sten,
over Tue og Grøft,
over Engdragets Kløft
over knudrede Rødder og Stubbe
sig spredte den syndende Gruppe.

Der lød en Hvisken hæs:
„Uh, det er Rektors Fjæs!"
Midt i Maanen jeg saâ
Rektors Ansigt at staa;
gjennem Brillernes Glas
lynte Dommen saa hvas
over alt det utidige Væsen.
— Ak — jeg gjenkjendte Vorten paa Næsen!

Og dybt i Nattens Stund
klang fra den vrede Mund:
„Dig fra Højesteret
skal jeg tampe saa tæt —

Excellence — din Knægt! —
skal faa værre Konfekt,
faar i fjorten Dags Tid ingen Fem-Mad!
... Vil I alle nu skynde Jer hjemad!"

En fjollet Drengeskræk
stod i de Herrers Træk,
men den rynkede Hud
glatted sagte sig ud,
og saa hvidt som en Væg
bag de graasprængte Skjæg
hvert et Aasyn i Krampe laa stivnet.
— Ikkun Øjnenes Rædsel dem livned.

Paa mig omsider gled
de Maaneøjne ned,
og en grundig Foragt
var i Øjnene lagt:
„Gjør du blot, som du vil;
du drev aldrig det til

at faa Embede, Kors eller Nøgle —
bliv du ved med at fjase og gøgle!“

Brat tav det hele Spil,
og Maanen slørtes til.
Søens Flade blev brun;
gjennem Natten saa lun
risled Kilder i Muld,
hvisled Snoge om Bul,
og en Fugl fløj med Hvinen fra Reden,
mellem Sivene sprællede Gjeden.

IV.

Og Skyerne drev bort, og Maanen sank;
saa stor, saa blank
den hang paa Himlen som en Lysekrone.
Og Søen bliver brat
en Dansetilje glat,
hvor Vals- og Polkatrin ihærdig tone.

Der danser fire, og der danser fem —
jeg kjender dem,
især de lette, unge Danserinder
med faststøbt Pigebarm,
med marmorkølig Arm
og med Provencerosens Rødt paa Kinder.

Jeg husker Spisesalens lange Rum,
hvor jeg stod stum
og ruged over Længsler dumpe, stærke,
og klaged tyst min Nød,
mens Harmen i mig brød,
fordi mig Skæbnen nægted Skjønheds Mærke;

den Gang med onde og med vrede Ord
saa dybt jeg svor
min Tunge til en giftig Braad at spidse,
men — sjællandsk — blød i Sind
lod Damevifters Vind
forsonende bestryge Kind og Isse.

De skjønne Piger fra min Ungdoms Aar
gjenvakte gaar
i Valsen under Lysekroneskinnet.
Men deres Herrer — Nej!
Dem kjender jeg jo ej ...
Jeg bliver dum... Beruset raver Mindet.

Forvirret er det, føler jeg jo nok.
Hin Billedflok
jeg spidder paa Forstandens kolde Spiger.
... Ak de, som danser der
med Hudens Rosenskær,
er Døtre af min Ungdoms „unge Piger".

V.

Jeg saâ da saa gjærne
de Steder igjen;
hver Kilde, hver Stjærne
jeg hilste som Ven.

. . . Frit løfter mit Bryst sig,
hvor Frygt mig forfulgte,
jeg tumler med Lyst mig,
hvor før jeg mig dulgte.

Og Fortid forsoner
med Nutid sig blødt;
med Livsrøsten toner
hvad længe var dødt.
Hvad fordum mig ægged
mig faar til at smile,
og Braadden er knækket
af Bitterheds Pile.

. . . Men her de betvang mig
paa Sjæl og paa Krop!
— Vel! Derfor jeg svang mig
i Ungdomstrods op.
Kasernetugts Arme
først skulde mig kue,

til indestængt Harme
brød frem i en Lue.

Jeg ypper ej Kiv om
en bortveget Drøm;
jeg skuer mit Liv som
en lovbunden Strøm.
Tidt saâ jeg ej Fyret
paa natlige Vagter,
men véd, jeg blev styret
af evige Magter.

Det bliver saa stille
i Natten saa lun,
kun Luftninger spille
saa bløde som Dun.
... En Flagermus svinger
sig nær ved min Pande.
... De glimter, de klinger,
de levende Vande!

J. C. Schiødte.

1815—1884.

I.

Høj over Bryst og bred over Skulder
syntes for hundrede Aar han bygt;
Elsker af Klang og Hader af Bulder,
vandred han Vejen saa stolt, og trygt.
Stolt: Thi han følte, han meget formaaede
ved Tankens kildesprudlende Elv;
trygt: Thi han vidste, at Maalet han naaede
ved Evnen til haardt at skole sig selv.

Vidskabens Gaard laa for ham; men Grøfter,
Port og Stakit vilde holde ham ude;
et Spring over Grøfterne! Porten han løfter,
Tralværket knækkes som Glar i en Rude.

Dysten forløb uden ramlende Larm;
han var for stærk til at blive ubændig,
og paa hans muskelsvulmende Arm
sad der en Kunstnerhaand let og behændig.

Hallerne klang ved hans taktfaste Skridt,
Indtog han holdt med en kongelig Pande,
rejste et Alter af Kundskabs Granit
med fint slebne Rande.

II.

Til Livets lønlige Gange
trængte hans forskende, væbnede Blik,
hvor Nervens usynlige Slange
de sælsomme Veje gik;
hvor Livets Kildespring gjemmer
i Safters sagte rislende Flud
Spiren til Formen, der folder
til Liv sig i Dagslyset ud.

For ham den ringeste Larve
rummed en Verden saa rig og stor,
hver Form, hvert Strøg af en Farve
han stævned for Dommens Bord.
Med Strænghed tvang han de stumme
Aander opad til synligt Liv;
og Tryllestaven, de lystred,
var Forskerens fine Kniv.

Selv den, der, som jeg, ukyndig
stirrer hen ad et Blad fra hans Haand,
kan skimte en stor og myndig
Bygmesters Kunstnerhaand.
Det er, som om Øjet blev fanget
i Tempelhallens mylrende Skov,
hvor Leddene støtte hverandre
efter den strængeste Lov.

Ja, overalt, hvor han bygged,
han rammed forsvarlige Pæle ned,

saa Værket syntes betrygget
for Tid og for Evighed.
Og mangen en Bro, der slynged
i Luften saa stolt sin Bue alt,
han blæste paa med sin Aande,
— og ned i Stumper den faldt.

III.

Og hvilket Langsyn over Aandens Vidder!

Jeg ser og hører ham endnu. Han sidder
der oppe paa sin gamle Kvist
og lytter til, hvad os paa Hjærtet ligger.
Hver af os i hans Rige er en Tigger,
og han er Herremand i vort.

For ham er Kunstens vide Felt,
Historie og Sprog befarne Egne,
hvor han har slaaet op sit Rejsetelt
som næsten alle Vegne.

Men hændes det en Gjæst at snakke sort,
naar ej han har mod taaget Drøm sig klaret,
saa lukker Øjet sig bag Brilleglaret,
og Smilet stryger haanligt langs hans Mund.
Thi Klarhed, Sandhed er hans Væsens Grund.
Enhver løsagtig Flane,
hvert leflende og selvsygt Halvgeni
foragter han af gammel Granskervane.

Men véd du, hvad du vil,
og mærker han, du dine Kræfter fæster
mod klart bevidste Maal, da kan hans Stemme
lyde som Klangen af et fuldt Orkester,
der muntrer dig til Kampens Vovespil
med Fynd og Klem, som aldrig du kan glemme.

Han elsked hvert et Gode, Livet har,
tog for sig bredt af Livets rige Gaver:
en Renæssance-Mand med Hjærnen klar
selv paa en Vandring i Alcinas Haver.

Den fine Rose

han nød som Kjender, men foragted ej
en saftfuld Plante fra en Mose,
den vilde Blomst paa Randen af en Vej.
I Sympathiens vide Fang han rummed
en ædel Vin, som højt i Bægret skummed,
og dagligt Grovbrød, uforfalsket, sundt,
og store Tanker, det var Faa forundt
at følge med, og Spas i drøjest Stil.

Jeg ser endnu hans store, aabne Smil,
der blottede hans Tænders fulde Række.

Og stundom sad han blandt os ved en Fest,
for En, der buden var som Hædersgjæst,
fordi han fremmerst stod i Striden.
Ja, selv da Soten rased i hans Krop,
han svigted ej; han raged mægtig op
som Fanebærer i en Trop,
der højt med Bifaldsjubel Fanen ærer.

Han var en stovt, en prægtig Fanebærer!

Paa Smertens Leje lagt, med Heltestyrke
den visse Død han stift i Øjet saâ
og uden Rædsel mod det dybe Mørke,
kun med et Suk mod Foraarshimlens Blaa.
Han var ej formet af det vege Stof,
han blev ej fra sin Livskrafts Stade drevet;
han gjentog paa sin Dødsseng: „Jeg har levet,
og jeg vil dø som Filosof!“

IV.

Længe han stred, og haardt han led,
gik Smertens bitreste Veje.
Det var med Møje, at Døden sled
Livet ud af dets mægtige Leje.

Kjærlighed lagde sin Haand saa blød
paa Forskerens kolde Pande;
Varme den ned til Hjærtet gød:
Ømheds Vælde han dybt maatte sande.

Derfor til sidst fra hans Hjærte klang
længe urørte Strænge.
Taarer sig ned ad hans Kinder tvang
som Kildebrud paa det stenede Vænge.

Smerteløst ramte det sidste Hug,
medens han blunded i Dvale.
Kjærlighed fanged hans sidste Suk
— græder nu tyst som Duggen i Dale.

Anna Schiødte.

Hun kan „kjøbe ind“ i Byen,
„stelle“ rigtig pænt i Huset,
stikke Næsen djærvt mod Skyen,
brede Dugen, fylde Kruset,
lé og snakke, saa det batter,
være dygtig, kjæk og rar,
hidsig, lystig, klog og klar ...
... Anna er sin Faders Datter!

Victor Hugo.

1802—1885.

I.

Der var aldrig hørt en Tone tilforn
som den, der lød fra Hernanis Horn:
Det var Ungdommens jublende Røst,
det var brusende Hjærters Trøst.

Kapper i Foldekast Luftrummet fejed,
farvede Fjerbuske nikked og nejed.
Aa, hvor de ærgred sig, Logernes Bedstemænd,
alle Parnassets bestaltede Fæstemænd,
Skallepander, Pudderparykker!

Aa — hvor de dirred, de tandløse Kjæver, —
Aa — hvor de trued, de rystende Næver —
— Aa — hvor Parterret klappede Hænderne
næsten i Stykker!
Vé Jer, Parykker!
Snart skal I blusse . . . Der kommer Brænderne!
Faklerne flagre fra Ungdommens Tog.
Hyt Jeres gamle klassiske Skrog!

„Théo“ *) i sin brandrøde Vest
i Spidsen for brogede Malerdrenge!
Det unge Frankrig har Fest,
raaber, som det kan bedst,
som skulde det Lungerne sprænge.

Tiziansbaretter og Rubenshatte
svinges i Luften paa Trods

*) Théophile Gautier.

mod alt det slikkede, pæne og satte,
mod Efternølernes Ros.

Løvemanker, tætte og fyldige
spotter de stemplede almengyldige
fattige Tindingers
buklede Vindingers
Skrog — den Valk, den Hestehaars Klods!

Den unge Mester paa Scenen stod
med et usigeligt Sejersmod.
Trods Primadonna-Luner han tvang
hvert Ord til dets fulde, lødige Klang.
Mademoiselle Mars blev vred,
men Digteren lidet det ænsed.
I hendes fine Haandled han sled,
til Damen sig artig begrænsed,

Thi han var Kongen — det vidste han selv,
Flodgud for Ordets skummende Elv,
Fører for Trodsen, for Ungdomsmodet,
for Harmen, der brænder i Blodet,
naar Syner fra Sjælens begejstrede Stunder,
naar Draaber fra Hjærtets dybeste Vunder
møder det selvglade: Herregud!
faldt det hele saadan ud.

II.

Kejsermythen ... Triumfer, Trofæer,
Frankrigs Ungdom paa Verdensvandring,
Pyramider i Ørkenens Sandhav,
Moskvas forgyldte, bleggule Kupler
i Frostdagens Himmel;

det smelted Han sammen i Diglen — hamred
den kølnede Masse til klangfulde Rhythmer,
fylked dem tæt i Strofers Kolonner ...

Sønnen af Kejserens tro General
førte en syngende Hær i Felten;

tog for anden Gang Frankrig fangen
under den mægtige Mythes Skygge,
hidsed til Kamp mod de blegnende Liljer,
— dem, han som ung havde troende hyldet —
Guldbiers braaddede Sværm.

Han hugged af Sang en Vendôme-Søjle,
spiralomsnoet af Klangrelieffer.
— Over den spændte han højt sin Begejstrings
Fløjlsbaldakin med de bævende Flige,
som fanged Lyset i dunkelt Purpur.

Stormene kom. End Sangerens Søjle
knejsed en Stund, til han — Epigonen —
løfted det tunge Øjenlaag, viste
Voxmasken frem med de udbrændte Øjne
og Straaltraadsmoustachen,

løj og lod myrde, døsed og drømte,
stirred paa Dans af sminkede Skjøger,
som tren i Cancan med lange Landsknægte:
Æventyrere, Hertug-Banditer,
langs Compiègnes vixede Gulve.

Da rev Digteren Bygningen ned,
slynged Cæsar dens Brokker i Øjnene,
haaned hin Imperator med Hjulben,
medens han peged ud til Evropa:
„Sér I „*Napoléon le Petit!*"

III.

Den faldne Kvindes Taarer
samled han op i en gylden Skaal;
han raabte i sit profetiske Maal
Vé over hver, som et Hjærte saarer.

Den fattige Mand i Bluse,
der gyser under den vaade Sne,
der ude fra Gaden kan sé
igjennem Rudernes blanke Krystal
det demanttindrende Bal,
kan høre Orkestret jublende bruse,
kan høre Champagneproppenes Knald
spotte hans brændende Tørst og Hunger,
haane hans Smaabørns Skrig efter Brød:
Verdens Uret og Livets Nød
har Digteren skjænket flammende Tunger

Folkenes Suk efter Frihed og Lys,
den bundne Harme, Forventningens Gys,
Frihedshymnen i Stigen og Fald,
Sejersjublens bedøvende Gjald,
Folkemassernes fraadende Bølge
med Hævnens Krav i sit Følge
har Digteren sunget med Røst af Metal.

Han var altid ude i Striden,
hvor Bulderet højest klang;
han voxte og voxte med Tiden
og smelted dens største Længsler til Sang.
Sidst af den gamle Garde
Døden hans Kæmpelegem betvang.

Ud fra den højeste Varde
han stirred i Mulmets Flud,
skar saa de sære Figurer ud
af Skyernes, Taagernes Masse,
troede sig selv en altseende Gud,
lod Spotterne selv sig passe.

Han ejed et Styrkebælte,
hærdet i Flammernes Daab,
som ingen Ild kunde smelte:
udødeligt Haab
og haardnakket Tro;

var formet af Stoffet, som skaber
naive Profeter og Helte:
Helte som Garibaldi,
Profeter som Victor Hugo.

Byg dig et Bedekammer.

Byg dig et Bedekammer,
hvor ind du kan ty
fra dødelig saaredes Jammer,
fra skærende Vaabengny,
hvor du kan puste paa ny
dit Væsens halvslukte Glød i Flammer!

Thi meget saâ du derude,
der knækked dit Haab, der smelted dit Mod.
Nakker, der knejsende stod,
saâ du jo ynkelig lude.
Brudte Løfter og svegne Ord
som Sværdstumper dækkede Sletten.

Kold som en Knivsodd Tvivlen fôr
gjennem dit inderste Jeg:
„Hvor er Sandheden, Retten?“
... Mørket slører hver Vej,
Tvivlen hver Nerve lammer.

Byg dig et Bedekammer!

Et Orgel derinde skal stande;
dets Stemmers Lyd
skal bruse som mange Vande
fra dybeste Kval til højeste Fryd
og tone Liv i hvert Minde
og mane frem med skabende Klang,
hvordan under duftende Linde
din Elskovs Rose udsprang,
og tolke dit Hjærtes Banken
paa Ungdomsfarten ad Gransknings Strøm,
din Sejersjubel, naar Tanken
fik Bugt med et Sagn, en Drøm,

din Anger over de svage
Stunder, da magelig, træt,
du veg fra Stævnet tilbage
og sveg din Pligt og din Ret.

... Orgelets smægtende Flageolet
parodisk skal klage!

Hæng op paa dit Kammers Mure
Minder fra Havens brogede Bed,
fra Brakmarkens spættede Fure
fra Grøftens spraglede Bred:

Duften svømmer imod dig,
Farver tændes i Glans!
I Neglikens dunkle Blod dig
berus med sugende Sans!

Køl dig i Rosernes milde
Aande som Læskedrik;
lad blødt sig sænke dit Blik,
lad ind dig dysse saa stille,
lad blidelig ind dig lulle
i halvvaagne yppige Drømme
af Kaprifoliens fulde
narkotiske Strømme!

Der høres ej Graad, der buldrer ej Kiv;
Loven hvisker saa tyst sit Bliv.
Hvor kvæger det Menneskesindet
det skyldfri Planteliv!
Kronen titter af Knoppens Skjul
frem som den straalende Sommerfugl
af Puppespindet.

Dog skal du opad hige
fra Drømmens Dæmring imod
Bevidsthedens dagklare Rige,
Lysets hvidglødende Flod.
Lad Blomsterne rundt sig som Rammer
om Menneskeaasyn fæste —
Hæng op i dit Bedekammer
Billeder af de bedste:

Ej gamle, ej nye Guder,
fældede længst i Historiens Kamp,
ej dem, som bag farvede Ruder
svæver i brungul Damp.
Nej ikkun Mennesker! Sande
Kæmper i Aandens Hær,
der højt over Tidernes Vande
funkle med Blinkfyr-Skjær,
som smedded i deres Hjærner,
Kiler, som slog i Fjældet en Rift,
som læste i flammende Stjærner

Verdenslovenes Skrift,
som Overtros Mure vælted
ved Tankebasunernes Klang,
som Hjærterne salig smelted
ved Smerte- og Jubelsang.

Mod Blomsterrammernes Rande
med Andagt hen du dig bøje:
Se Shakespeares Kæmpepande,
se Holbergs formummede Smil,
se Newtons forskende Øje,
Spinozas skarpe Profil,
se Goethes Jupiterhoved,
den grimme, prægtige Kant ...
— de, som det højeste voved
og derfor det højeste vandt!

Men trælsk skal du ikke knæle
som Klærk under Krypte-Hvælv.

De største Menneskesjæle
er dog i Slægt med dig selv.

Byg dig et Bedekammer,
hvorhen du kan ty
og søge fra Livets Jammer
et sjælegjenfødende Ly!

Lutret paa ny
skal du drage til Strid under Sollysets Flammer!

Ved et Rusgilde.

Per ardua ad astra.

Russer! God Aften saa faa, som I er
— flere vil nok følge efter.
Velkommen Russer! Vi stoler paa Jer,
paa de unge Kræfter.
Ungdom skorted det saa længe os paa,
længe gammel-kloge Russer vi saâ
spanke som Fugle, der vade. —
I Polonaise ej mer skal I gaa,
dans kun en rask Galopade!

Ja, trods hver Rektor, Pedel og Adjunkt,
— Smaastadens Intelligenser —
frigjør jer Hals fra alt trævent og tungt
spræng kun Skolens Trenser:

Gud velsigne Cicero samt Virgil!
Lavrbærkranste lad dem slumre i Hvil;
hæld en Dryp Vin paa de brave!
Hig bare ud, hvor et Solstraalesmil
livner Nutidens Have!

Frygt ej et Kaos med gjærende Kiv,
frygt kun det døde, det matte!
Frygt ikke Spirernes mylrende Liv,
frygt det sikre, satte!
Sug kun Livets Druers liflige Saft,
den gi'r Tankevingen Svingfart og Kraft.
Spær Jer for Guds Skyld ej inde!
Se Jer blot ud! — Og hvert Syn, I har haft,
præg det skarpt i jert Minde!

Russer, god Aften! Bring Hilsen og Bud
med til en Flok Kammerater!
Sig dem og raad dem: Saa se Jer dog ud,
Aandens Feltsoldater!

Aanden bygger ej i Gravkamrets Hus,
dvæler kort kun blandt Ruinernes Grus,
strax den fra Liget sig fjærner
vingesnelt gjennem Stormvindens Sus
over Klipper til Stjærner.

Til Komponisten J. P. E. Hartmann.

(Til hans 80-aarige Fødselsdag 14. Maj 1885.)

Havde jeg Sorg i Sinde, gik ud i Mark og Lund,
hørte jeg dumpe Stemmer sukke fra Havets Bund,
hørte jeg Bøge suse, Bække rislende gaa,
saâ jeg de Solglimt krydse Fladen paa Engens Aa,
saâ jeg den brune Murkrans, Resten af Ridderens Borg,
følte jeg Danmarks Glæde, følte jeg Danmarks Sorg,
mærked jeg midt i Juli Duften fra Blomst paa Lind, —
faldt en af Hartmanns Sange mig næsten altid ind.

Da jeg sidste Gang saâ J. P. Jacobsen.

(7de April 1884.)

Den tindred koldt den Dag i April;
Solen fordelte sit brede Smil
i Smaablink paa Gadens Stene;
de tændtes hver Stund og sluktes igjen.

Jeg vilde besøge min kjære Ven;
jeg tænkte: Nu sidder han ene,
til Døden syg i det halvmørke Kammer,
medens for Aandens Øje flammer
Luer, som skærende strides,
indtil Lyset, det hvides
nyfødte Farver faar skilt sig ud
i syvfoldig prangende Regnbuebrud.

Maaske under Sygdomsaagets
daglige Tryk mod det sorte Muld
vasker han ud af Sprogets
Dagligdags-Sand det lødigste Guld:
Hvad eller han vexler med Døden
dybsindige hviskende Ord
og spørger, hvorfor dog Menneskenøden
blev saa fortvivlende stor.

II.

Saa kom jeg op til Vennen. Paa hvert et Møbel jeg saâ
de allerdejligste Blomster med blinkende Draaber paa.
En Duft som en Haves i Somren fløj om i den dæmrende Stue;
mildt og vémodigt kølet var Farvernes hede Lue.

Det fine, det aandfulde Hoved laa lænet til
Puden hvid,
Øjet var stort og glansfuldt som midt i hans
fejreste Tid;
damasceneragtig var Tungen beredt til Turnering
og gav mig, strax da jeg kom, en lille satirisk
Servering:

om Digtere, der kunde skrive selv Fanden et
Øre af,
om Digtere, der kunde drive, før de blev lagt
i Grav,
det til en Snes Bind i Reolen ... Jeg saâ paa
Blomsternes Masse.
Han sagde: „Det var dog pænt, du min
Fødselsdag kunde passe".

Ak ... ikke havde jeg anet, at det var hans
Fødselsdag,
men lod, som jeg vidste det hele. — Hentæret
laa han og svag

og dog vidunderlig stærk ... stor og ensom
og sikker
til Døden saaret som Løven, hvis Hjærteblod
Sandet drikker.

Ved Hovedgærdet sad der en Mand. Han
var ung og stærk.
... „Det er min Broder!“ ... Festen med
Blomster var Broderens Værk.
Den syge Digter blev mindet saa ømt af sin
sunde Broder,
der kom fra Limfjordens Banker med Bud fra
Fader og Moder.

Og Digterens Sjæl kunde drikke i Dag et
læskende Drag
af Blomsters Kalke, af Minder fra Barndommens
dejlige Dag,

det bedste, han havde kjendt: Planter med
duftende Drømme,
Barndomskjærligheds Væld fra evig sprudlende
Strømme.

Vi skiltes. Vemodig lo det fra Øjet med stille
Glans.
Han sagde: „Du, hils din Hustru! Jeg skylder
hende en Dans.
Jeg loved, jeg skulde med Magt hende ud paa
Gulvet trække,
saa snart som vi vandt det Vejr, som længe
har manglet os begge".

Fra Italien.

I. Efter Giuseppe Giusti.

1. Erindringer fra Pisa.

Stedse en Tanke
til hin Dag jeg sender,
da jeg i Sværmen
af lystige Venner
kjøbte den Doktorhat,
jeg skulde bære,
og sa' Farvel til Pisa, mit kjære,
sorgløse, glade
Ungdomslivs Stade.

Først jeg jo maatte
til „Ussero“ *) styre,
bestille Kaffe
til alle de Fyre.
Saa af en gammel Gjæld
lidt fik jeg lettet.
— Værten sex Paoli
visked af Brættet.
. . . Savnet jeg førte
af Sted, da jeg kjørte.

Fire Aars Lystighed
tidlig og silde,
Gud! . . . hvilket Anlæg
til Tiden at spilde.
Hen smed i Krogen
vi Bøger fra Skolen,

*) Pisansk Studenterknejpe.

men dem, vi medtog
fra Livsreolen,
opskar vi, fatted vi,
læste vi, skatted vi.

Hvis du kun Viden
af Bøger vil drikke,
bliver du Doktor,
men Menneske ikke.
Hvis du i Stuen kun
Benene øver,
snubler du, naar du
paa Stenbro dem prøver.
Livet og Solen
er bedre end Skolen.

Knejpen, Kathedret —
begge jeg ærer,
naar noget dygtigt
begge mig lærer.

Men, skal i Verden
Vej man sig finde,
lidt Vagabondblod
i Aaren maa rinde.
— Lidt Driveri
er Filosofi.

Saa mindes jeg Frakken
— luslidt, itu —
og det kvækeragtig
gemytlige Du,
som fra de reneste
Læber fremsprudled.
... Ak, siden har Humbug
og Løgn dem besudlet,
da Snærperiet
indførte „De'et".

Tænk midt i dette
Grosserer-Aarhundred,

som altid har Skinnet
og Løgnen beundret,
saadan en kynisk
Diogenes-Fromhed,
som følte sig stolt af
Mavernes Tomhed!
... Hvem, der ej saâ det,
kan næppe forstaa det.

O, Dage saa venlige!
Nætter saa milde
med Lystigheds stadig
rislende Kilde!
— Ja sagtens et Liv
kan i Glæde henrinde,
naar aldrig en Løgn man
paa Læben kan finde,
naar alt i vort Indre
i Øjet tør tindre.

Hel ofte den unge
Sokrates-Abe
lærer med Aldren
sig lapset at skabe.
Som sund han sig spæged,
men med Rhevmatisme
spiller han Satyr
— o Anakronisme! —
bliver en vammel
Don Juan som gammel.

Væk med Pedanternes
Regler fra Skolen!
Ud Jer at boltre
i Livet, i Solen!
Forbind dog, for Pokker!
Bøger med Lystighed;
væk med den dumme
Filister-Trangbrystighed!
Skjænk I Kretinerne
Alvorsmands-Minerne!

Men den Slags Brusho'der
næppe vil lære
med himmelvendt Blik
at gjøre Karrière,
ligesom disse
korrekte og vakre
Unge, som Sjælen
for Embed bortsjakre,
som sledske og sjove
for lunt at sove.

Heller med Punsch og
Cigar sig forlyste
og stundom med gale
Streger sig trøste:
saa tyre Excerpter
i fjorten Dage
og blandt Idioter
Examen tage.
— (Hu — hver Nøddeknækker
af Ærgrelse sprækker!)

Venner! Se det er just
Synder, som bliver
satte paa *Index* *)
af troende Iver.
Letsind, det gyldne,
gjør Alvorsmænd bistre,
det er en Svir for
de unge Filistre,
naar Ben de kan spænde
for lystige Svende.

— Ak, hvilken Fryd, naar du
gjenser det skjønne
vindskjæve Marmortaarn
mellem det grønne,
og til dig selv du
med rette kan sige:

*) Den pavelige Fortegnelse over de Bøger, det ikke er tilladt troende at læse.

„Fast stod jeg altid,
om ikke just lige,
men aldrig jeg dingled,
raved og svingled."

Alle de pæne,
som skyede Rusen,
men fik saa travlt med
Lytten og Snusen,
naar — for *utrumque jus*
til stor Skandale —
vi sang Marseillaisen,
som vi var gale,
trods Politiet
og Kleresiet,

de kan nu blære sig,
fede og slikkede;
Skæbnen dog Gulsot
til Arv dem beskikkede;

vi, som blev regnet
til Udhalersorten,
vi, som ej høre
til Embedskohorten,
vi er end unge
med Sang paa vor Tunge.

For hine gaar Godtfolk
bange til Side,
ret som for arrige
Hunde, der bide;
vi, som har holdt os
glade og varme,
vi mødes med aabne
Hjærter og Arme.
— Jeg ender min Vise
med Galskab at prise.

---

2. Dies iræ *).

Dies iræ! I sin Glorie
døde Frans, og den Historie
spared os Ulejlighed.

Ak, en oprørsk Brystbetændelse
var nok Skyld i denne Hændelse.
Leve Hoffets Medikus!

Sygdom, Død er blevne gale,
med moderne Liberale
gaa de nu i Kompagni.

Pillerne, som støtter Tronen:
Prinsen, Greven og Baronen,
hver en Kok og hver Lakej

*) Skrevet 1835 efter den østerrigske Kejser Frans I's, Italiens Undertrykkers og Tyrans Død.

gjør nu Flor til Hatten rede.
Modenas Præfekt *) ... den Bede!
bræger panegyrisk op.

For Ministre og Prælater,
Sbirrer, Munke og Soldater
gjælder Frans nu ej en Døjt.

„Liberalt" de alle sværge
Ed til Rigets nye Værge,
møde stramt paa Klokkeslet.

Rundt blandt *Carbonari* **) soldes,
Skaaler drikkes, Taler holdes
med et ganske voldsomt Brøl.

---

*) Samminiatelli, lige saa hadet og foragtet som hans Hertug, Frans IV, en reaktionær, klerikal Smaatyran.
**) De Liberale i Italien paa den Tid.

... Stakkels Polen! Fryd dig saare!
snart Kosakkens Ven hver Taare,
du har grædt, skal sone dyrt.

Han er væk! Hans Venner ville
følge ham, om end lidt silde.
Gud gi'r stundom lang Kredit.

Skythen *) med Hyænemaven
gaar og snuser rundt om Graven,
tørstig hænger Tungen ned.

Sporende hans Snude dirrer,
Liglugt sødt hans Gane pirrer:
døde Brødre lugter godt.

Preussen spidser vagtsomt Øre,
kan Messiassukket høre
op fra Elben, Oder, Rhin;

*) o: Rusland.

Tajo Præstelænken sprænger,
Munkene man brænder, hænger,
gjør Avktion paa Klostergods.

Sir John Bull, hin Dampens Mester,
jager sine Tory-Rester
flux til Stemmeurnen hen.

Hr. Chiappini *) klør sit spidse
Pærehovede ... Tilvisse
tænker han paa „Onkel Karl“ **)

Men Italien ler saa fræk nu,
thi dets Fyrster maa af Skræk nu
tage Laxativer ind.

*) Øgenavn til Louis Philippe. Der gik det Rygte, at Louis Philippes Fader byttede et Pigebarn, som hans Hustru havde født i Firenze, med en Politibetjent Chiappinis nyfødte Drengebarn for at faa en mandlig Arving.

**) Karl X, den i 1830 fordrevne franske Konge.

Skoma'r Frans — o, hvilken Kummer! —
vaagner aldrig af sin Slummer;
hvem skal flikke Støvlens Skaft?

Stille, stille! Hør, Kanonen
skød en anden op paa Thronen:
Habemus pontificem! *)

II.

Efter Giosuè Carducci.

1. I en gothisk Kirke.

Rankt de rejse sig, spredes i Grene
de stejle, de mægtige Marmorstammer
og ligne gjennem den hellige Dæmring
en opstillet Jættehær,

*) „Vi have en Pave". Formelen bruges ved Proklamationen af en ny Pave, naar Konklavet er færdigt med Valget.

rustet til Kamp imod det usynlige.
Buerne stige roligt, men slynge sig
pludselig ud med et Sæt, til de favnes
bøjende sig mod hverandre i Højden.

Saalunde hige fra Menneskekampes
barbariske Bulder ensomme Sjæles
Sukke mod Gud, til de naa at forenes
i ham til et Hymnekor.

I Marmorpiller! I luftige Buer!
Jeg vil ej bede. Jeg skjælver, mens vagtsom
jeg lytter til Skridt, som jeg kjender. De vække
højtidsfuldt Ekko i Marmorskoven.

Ja — det er jo Hende. Hun vender sig. Langsomt
tegner det skinnende Guldhaars Form sig;
langsomt det blege Ansigt bag Sløret
fremtvinger Elskovs tindrende Smil.

Gamle Dante har søgt med Bæven
gjennem Gothikens mystiske Skumring
Billed af Gud i et Kvindeaasyn
skinnende blegt i Perlernes Farve.

I Løftelsens Stunder straaled den klare
Pande frem under Jomfrusløret,
medens igjennem Røgelsens dæmrende
Skyer Litanierne bævende klang.

Først med den blødeste Summen de dirred
glade som Turtelduernes Vinger,
derpaa lød Hyl fra fortvivlede Skarer,
som aandeløst brede Favnen mod Himlen.

Ud i det hule Rum sendte Orgelet
Sukke og Brusen. Fra hvide Buer
syntes beslægtede Sjæle at svare;
det klinger fra Gravene!

Tværs gjennem Fiesoles mythiske Himle
gjennem de sagnfyldte, farvede Ruder
borer Apollons Blik sig, saa Højaltrets
Voxkjærter blegne.

Det ser, hvor Dante løftes mod Englene
med den forklarede Mø fra Firenze
— Hymnerne klang! Under Fødderne braged
blodrøde Flammer fra Helveddybet.

Jeg sér ej himmelske Magter, ej Djævle;
jeg sér kun et Glimt, som flimrer igjennem
den fugtige Luft; og Tusmørkets Kulde
binder Sjælen med Livsledens Kval.

Farvel, du semitiske Guddom: Døden
er evig Gjæst i din Helligdoms Dæmring!
Du Aanders Konge, som ingen kan gribe,
fra dine Templer udspærres Solen!

En korsfæstet Martyr korsfæster Sjælene,
forpester Luften med Sorg og Rædsel
— Se, Himlene straaler, se, Markerne tindre!
Af Elskoven funkler

min elskedes Øjne! Helst saâ jeg dig, kjære,
midt i de hvide Jomfruers Kordans,
som fletter en Krans om Apollons Alter
i Aftenens rosenrødmende Luft,

og gyder paa Paro's tindrende Marmor
Lavrbærgrene og Anemoner;
helst hørte jeg højt fra de tonende Læber
lyde Paianens helleniske Klang.

2. Paa Jærnbanegaarden.

Uh — hvor dovent glor dog Lygterne
bag ved den aandløse Række af Træer!
Ned gjennem Grene, som drypper af Regnen,
gaber de ned i hver blinkende Vandpyt.

Hæslig hvinende lyder Signalet
presset af Dampen. Efteraarsmorgnen
blytung og graa sig breder og fylder
det hele Rum som en formløs Jætte.

... Hvad iler Mylren i Møde, som skynder sig
indpakket, tavs til de dunkle Kupéer?
Er det mod Riger af ukjendte Smerter?
Er det mod fjærne Forhaabningers Pinsler?

Du rækker adspredt Billetten, du kjære,
til Konduktørens klangløse Saxeklip.
... Minder og Glæder fra svundne Dage
rækker du ogsaa Tiden til Klipning.

Frem og tilbage, langs med det sorte
Tog Konduktører, kappeomhyllede,
gaar med de matte, døsende Lygter
og Stave i Haand. Med dem de banke

haardt imod Jærnkjæder. Dumpt det gungrer.
Ekko af Livslede vækker det hule
tonløse Drøn saa dybt i mit Sind,
og Krampen piner hver eneste Nerve.

Den Smækken med Døre, som lukkes, synes mig
lutter Forhaanelser mod mig. Signalet
fløjter den sidste Haan mig i Øret.
Stordraabet klasker Regnen mod Ruderne.

Dybt fra Metalbringen Utysket pruster,
stønner og dirrer, spiler de store
Ildøjne op og slynger i Mørket
ud sin Rummet trodsende Hylen.

Se, hvor det farer, det Udyr! Det bærer
paa hæslige Vinger mit kjæreste med sig!
Det blege, beslørede Hoved, som hilser
tavs og bedrøvet, forsvinder i Mulm.

Du søde Ansigt — blegt — dog med Rosenskjær!
I milde, I fredudstraalende Øjne!
Hvide, blidelig bøjede Pande
mellem de krusede Lokkers Blomsterflor!

I smilede til mig, da Livet svulmed
vildt og yppig i Sommerens Hede.
Det morede Junisolen at kysse
Lokkernes Fylde og se sit Billed

gjenstraale, indfattet fint i Kastanjebrunt.
Og mine Drømme fletted en Straalekrans
skjønnere selv end det funklende Solguld
rundt om det unge, det elskede Hoved.

... Nu skal jeg hjem i Regnen og Mørket.
Jeg ønsker, jeg kunde i dem flyde ud.
Jeg raver som drukken, beføler mig selv,
om ej jeg selv er et Drømmebilled.

Bladene falder — klamme og kolde,
stumme og tunge! De rammer min Sjæl!
Jeg tror, den Novembertaage for evig
vil ruge om alle i hele Verden.

Den alt omhyllende Taage og Slud,
den skikker sig bedst for et afstumpet Liv.
Jeg vil — jeg **vil** synke hen! Jeg vil svøbe mig
ind i en evig varende Lede.

III.

Efter L. M. Cognetti.

Jeg vilde gjærne dø.

Jeg vilde gjærne dø den Tid af Aaret,
naar Vaaren ud de lune Strømme gyder,
naar Svalerne til Reden Fyld har baaret,
naar Engen sig med friske Blomster pryder.

Jeg vilde gjærne dø, imens Violen
i Slummer sagte synker hen med Solen,
at Sjælen kunde til sin Hjemstavn komme
en Foraarsaftenstund, naar Dag er omme.

Men, naar i Luften Vintrens Storme gjalde,
naar sorte Skyer over Himlen rulle,
naar alle Blade ned fra Grenen falde,
saa bliver jeg saa angst for Dødens Kulde.

Fra Lazarethet.

Dulce et decorum est pro patria mori.

Hans venstre Arm var knust,
hans Underliv var flænget,
hans Pande var ramt
af Spidsgranatens Splint.
— Før var han flink til Høst
paa Marken og paa Vænget.
Saa haardt hang han i,
at de kaldte ham „Niels Flint".

Han hed ellers Niels Nielsen,
var Bolsmands-Søn, og Livet
laa pænt lavet til,
alt saâ lovende ud.

Degnen, hans Lærer,
med Anstand havde givet
sit Ja, da Niels begjæred
han Datter til Brud.

Niels og Sofie var,
imens de gik i Skolen,
skrappest til at læse
i hele Randløv Sogn.
Degnen sig løfted
op fra Kathederstolen,
naar Bibelsprog de ramsed
med Fart som „Grevens Vogn".

Niels kom med ved Dybbøl,
laa nu paa Lazarethet;
Saarfebren havde slidt
i alle hans Ledemod.

Og Nattefantasier
hans Barndoms Minder fletted
i Haardknuders Virvar,
som ej sig løse lod.

Saa slaar han Øjet op;
han hører en Stemme
— ja nu blev der Orden
i Tingene igjen.
Han hvisked: „Nu er jeg
i Randløv der hjemme . . .
for . . . det er jo Sofie . . .“
. . . „Ja, det er det, min Ven.“

. . . „Vi sidder jo i Skolen“ . . .
— Han hørte Bibelsprogene,
hun læste dem tungt
og vinked til ham: „Tys!“
Han saâ, hvor andægtig
hun sænked Øjenlaagene,

og mumled: „Gi'r den gamle
os begge Ug Kryds?"

Hun læste og læste —
hans Tanke fanged næppe
de Bibelsprogs Mening;
en summende Musik
lød fort for hans Øren,
og langs det uldne Tæppe
de hvidgule Fingre
i Dødsfamlen gik.

Hun læste og læste,
mens Graaden hun kvalte,
i enstonig Rhythme
uden Kraft og Metal.
Ligstivt stod hendes Træk —
En fremmed Stemme talte
— saa syntes hun — Den lød
som et døsigt Regndryps Fald.

Dag efter Dag hun kom,
læste uden at standse;
han forstod ej et Ord,
men Stemmens kjendte Klang
formed Billeder i ham
og fik dem til at danse
som Taager over Engbund
i blød og lydløs Gang.

Sofie rejste hjem,
da Niels Nielsen, Soldaten,
i Døden havde klemt
hendes lille, klamme Haand.
— Den Idyl, de havde digtet,
satte Preussergranaten
om i en anden Digtart
i hel forskjellig Aand:

Aanden fra Tider,
da Morderen blev skattet,
da Tyveri af Land
gav en Fyrste Hædrens Krans
— Lille Sofie —
har du nogen Sinde fattet,
at din Kjæreste var lykkelig
og døde med Glans?

Med en Sten paa Fællesgraven
blev han lønnet i Døden,
og, havde han levet,
maaske en Attest
havde givet Invaliden
Ret til at bjærge Føden
ved Lirespil i Gaardene,
alt som han kunde bedst.

Til en gammel Veninde.

En Strøm mig driver tilbage
til svundne Dage,
jeg hviler mig ud fra Kampen,
hvortil jeg saa nødig gik ud,
da under Højtryk af Dampen
jeg maatte slide og slaas
og tvinge mig op til en Trods,
der egentlig var mig saa fremmed.

Til Ungdomshjemmet, til Ungdomshjemmet
tilbage jeg stunder,
til Tiden, som slog saa mange Vunder,
men lægte dem hurtig og let;

til Sus og Dus iblandt Venner,
til dristigt Spring fra det vippende Bræt,
til — hvad der saa ofte hænder,
naar kaadt man Legen spænder —
til jævnlig hovedkulds Dumpen
fra Ætheren ned i Sumpen!
Bag efter var jeg noget løj i Sindet.

Forrest for Mindet
den lune Dagligstue frem sig stiller
med Kobberstik paa Vægge og paa Piller,
lidt klosterlig i Stemning,
med tvende stille Kvinder;
en tredje sad urolig;
ud over Broderiet brune Øjne spiller.

Helst satte de en Dæmning,
for hvad hinsides Dobbeltruden skingred;
men det var gode Nonner!
de blussed op, saa snart Klaveret klingred.

Saa tit den tredje kasted
sit Arbejd hen ad Bordet
og hen til Flyglet hasted.
Nu fik Klaveret Ordet:
Chopin og Schumann sang,
og i mit Indre klang
Zigeunerhovmod, Oprør mod det pæne.

Tonernes Fontæne
sprudler i tætte Straaler
og højt i Lyset tindre.
Da skriger det i mit Indre:
Nu gjør jeg Oprør — Borgerfrøkner væne!

Jeg er Student —
Jer dumme Overlegenhed jeg ikke taaler!
Jeg sætter Jer paa Prent
i Digte, i Komedier og Romaner.
Jeg struttede af store Fremtidsplaner!

Og over Gaarden til mit lille Hul
jeg løb med Hjærtets Bovnen;
en vældig Ild af Kul
rødgløded Kakkelovnen.
Rundt i min Hjærne drev
de brune Øjne, det kjække Spil;
og i Nattestunder belejlige
en Masse Vers jeg skrev.
De var særdeles dejlige,
forinden de blev til.

Hun, som spilled for mig,
spilled alt til Live
i min dvaske Hjærne;
hun, som spilled op til
Liv det døde Hus;
hun, hvis Lunes Gnister
tændte en Raketild
i den dunkle Stue,

som i Klosterstemning
drømte længselsfuldt
higende mod Livet —
ligger nu og vaander
sig i evig Smerte
under haabløs Sot.

Sjælden saâ jeg hende
i de sidste Aar,
og de sjældne Gange
blussed Sanglyst op.
Skal jeg miste hende,
tror jeg, dør min Sangs
sidste bløde Toner

C. Berg.

Ved hans Sølvbryllup 22. Maj 1886.

I.

Bredt skaaren med mægtigt Vejr i Lungen,
med Hjærtet paa Tungen
opfyldt af Tro paa sin Sag,
drog han paa Arbejd. Han sled, han slæbte,
ej Tvivlen dræbte
hans brændende Tro en eneste Dag.

Paa tæt fyldt Festplads, i Mylr og Vrimmel,
under vindaaben Himmel
runged hans Stemme mod Sky.
Brillerne gnistred i Sommersolen;
fra Talerstolen
i Syner han skued Frihedens Gry.

Han mente: Snarlig maatte det dages;
da skulde der flages;
Dans skulde gaa over Vang.
Sindet var lyst; højt blussede Haabet,
naar Hurraraabet
fra Masserne drønende mod ham klang.

II.

Tiderne blev strænge:
Aldrig ventede Horder
samled sig imod hans
Ungdomstids Drømme.
... Maaske det varer længe,
før Folket selv faar styre
Baaden ad Landets
rindende Strømme.

Mulig han som Moses
Telt maa opslaa paa Bjærget,

skue tavs ud over
Længselens Lande.
Da skal hans Arbejd roses
af nyvoxne Slægter,
Stunden, da Solglans
leger paa Vande.

Haabet ingen skæmmer . . .
Mulig vil det ham undes
Landet at betræde —
Gid han da maa skue
Flammerne staa af Emmer,
lyse som gyldne Pile
under en skyfri,
sommerklar Bue.

III.

Et Sted jeg véd, hvor han bliver fri,
hvordan end hans Lod sig vil føje:
Det er i hans Hjem, hvor han møder Straaler
af Kjærlighed fra hvert Øje.

Det Hjem, som bevared fra Bondetiden
Gjæstfriheds hellige Tradition,
hvor ingen er stor, hvor ingen er liden,
hvor lystig Skjæmt og hvor Alvorsørd
sig samler i Klang, sig føjer til Sang
fredelig og unison.
Ja, dér kan han hvile, og dér kan han læges
for Saar, han i Striden fik,
og dér kan hans Sind hver Stund vederkvæges
af Børnenes Blik.
Jeg véd, han gaar med i de Smaabørns Leg
under graanende Haar i sin kjære Bo,
hvor han ejer en Kvinde, beundrende tro,
som har fulgt ham paa hver hans Vej.

Theodor Reitzel.

(Firmaet C. A. Reitzels Skaal paa den ældste Søns Sølvbryllupsdag den 6te Juni 1886.)

Den første halve Del af vort Aarhundred
var her i Danmark viet Digt og Sang,
og alle undred
sig over Modersmaalets Tonefang.
Snart hørtes gjennem Oehlenschlægers
Jamber
Det stærke sælsomt blandet med det milde,
snart klang i Winthers Elskovsdithyramber
en rhythmisk Rislen af en liflig Kilde.
Saa lød de dybe Suk fra Skovens Indre,
da Hauch romantisk Valdhornstrillen slog
i lyse Nætter, naar paa Himlen tindre
Stjærnernes Hær i tavst og glansfuldt Tog.

Saa lød der Smæld og Knald
af Piskesnærten, den Gang Heiberg jog
Filistren til det trivielle Helved;
saa til melodisk Fald
fik Hertz i yndig Valstakt Sproget tvunget,
mens „Vinden vifted", og mens „Løvet skjælved".
Hen over Lund og Land
langs svaj og græsklædt Strand
med Ekko Sangen runged.

II.

Der stod den gamle Reitzel
— han var nok umaadelig lang —
lydhør maa han ha' været
for al den Sang og Klang.
Han kunde Fuglene fange,
og ned fra de mange Hylder
flyver de fleste Sange,
som endnu vort Øre fylder.

Sagnet fortæller: Det pusler
om Natten i Bogladens Rum,
at ud fra de mange Reoler
der drøner et Orgel-Brum,
at ude paa Gulvet der holdes
en Andersensk Maskerade,
hvor Flipper og Støvleknægte
faar sig en Galopade.

Saa siges der, at det hele
føjed sig til Harmoni;
at alle de Digterstemmer
blev til en stor Symfoni
den Gang, da Theodor Reitzel
førte til Huse sin Kone.
— Til daglig Brug klinger i Stuen
den reneste Kammertone.

Thi Fru Emilie rummer
en Sangbund dybt i sit Bryst;
sin Kjærligheds Væld at dele
med Venner — det er hendes Lyst.
Alle de venlige Tanker
op i Øjnene stige
— de Øjne, saa skyldfri, saa unge,
som var hun en tyveaars Pige.

Og **han** er den braveste Karl,
hyggelig, sund og rar.
Hans Øre er aabent for Skjæmt,
hans Mund har træffende Svar.
... Ja ... mangen en Dag, naar jeg ikke
af godt Humør havde Spor,
har jeg faaet min gamle Latter
inde paa Reitzels Kontor.

III.

Og jeg har udspurgt Reitzels unge Fæller:
„Nævn mig et nobelt Firma.“
Jeg fik det Svar: „Med Ingen vil vi heller
ha' at gjøre end med C. A. Reitzel!“

Det er et Adelsfirma: Det forpligter
til Adelsfærd — og den har Reitzels øvet.
Jeg, Sofus Schandorph kan bekræfte Ordet.
Tolv Aars Erfaring har dets Sandhed prøvet.

Nu fejre vi den ældste Broders Fest!
den yngre vil vi ikke glemme.
Smukt staar de sammen paa den gamle Plet,
jeg tror, de stemme
som tvende gode, fine Violiner,
som daglig spiller en Duet.

I Dag vort Venskab Sammenspillet lønner.

Gid mange Aar Duetten end maa gaa
med sikkert Sammenspil!
Vi raabe vil
Hurra for begge C. A. Reitzels Sønner.

Ungdomssang.

Stilstand er for unge Hjærter Døden,
Stormmarsch fremad! det er deres Liv
Op til Kamp mod Mulm for Morgenrøden,
til I hører nye Tiders „Bliv!“
indtil Straalen flænger Skyens Dække
med en Rift, som aldrig kan gro til,
indtil Aandsbasuners Røster vække
dulgte Fostre op til Livets Spil.

Træng jer tæt i Fylking, alle unge,
under Friheds brede Kongeflag;
det, som raaber med en Flammetunge
Sejr for hver en stor og ædel Sag:

Sejr for Tankens Flugt, som nu er tøjlet,
spærret end af Middelalderens Bur,
Fald for muldent Træværk, dækt af Fløjlet,
Fald for alt, som strider mod Natur.

Unge Mænd! Bliv aldrig gammelkloge!
Bøj jer aldrig for en Samfundsløgn!
Had som Pesten Uklarhed og Taage,
husk, at Dagen den er klar og søgn . . .
Ser du Junkren der med Sidevaaben?
Han har Hjælm og Stjærner paa sit Skjold!
Skjoldet er af Pap! Løft dristig Kaaben:
. . . Og du ser . . . en Prangers Støvlesaal.

Unge Mænd! Træd an til Vaabendansen!
Stram jer Muskelkraft og øv jert Mod!
Det er muligt, for at vinde Kransen,
kræves Draaber af jert bedste Blod.

Frem, bestandig frem at kløve Taagen!
Mulmet, det er surt og tungt og grimt!
Men — imens det varer, hold jer vaagen
ved de spredte, lyse Kornmods-Glimt!

Drage vi vil paa Erobringstog.

Drage vi vil paa Erobringstog
i Verdens Riger saa vide.
Stoffet — det træge, gjenstridige Drog,
skal mærke vor Øxe bide.

Hugge vi vil af den raa Natur
en levende Billedgruppe;
vi skaaner ej fastgroede Sten i Ur,
ej ældgamle, knortede Stubbe.

De skal springe for Bladets klingende Slag,
Splinter i Luften skal ryge
og spredes bredt med raslende Brag
som Hagl i en stormpisket Byge.

Menneskeskikkelser sande
skulle af Stoffet gro ud:
snart skjønne, med tindrende Pande
og Blik som en Lysets Gud;
snart grævlingeagtige Knorte,
skruttede, krumme i Taillen,
med Blik, hvoraf Sjælen er borte,
Reversen af Mønstermedaillen;
snart Typer, borgerlig-vigtige,
der sværmer for *juste-milieu*
som for det ene rigtige,
der, skjønt de just ikke har „*queue*“,
og straaler i Uniformen
med Kraves og Opslags Guldbroderi;
beviser, at Abenormen
er den, som darwinsk de bunder i.

Vi gaa paa Erobring af nyt Terræn,
som tvinges skal under Aandens Tugt,
der ligger saa meget, som aldrig er brugt
— Heden skal gjøres til Eng.

Der gives saa mange usle Rønner,
hvor Solen knap kommer ind,
hvor Kvinden græder, hvor Smaabørn stønner,
hvor Manden, forbitret i Sind,
tømmer sin Brændevinsbimpel
og prygler Kone og Unger,
hvor Talen er sjofel og simpel,
hvor Eder og Skjældsord runger,
hvor gusten er hver en Kind.

Vi lede Lyset derind. Aabenbare
vi vil, hvad vi alle mod Smaafolk forbrød,
vi vil vække Rædsel, vil Tankerne klare,
vil gjøre Følelsen svulmende blød.
Vort Billed Harm og Medynk skal vække
over de Tusendes Nød,
vi river en Rift i Løgnagtigheds Dække,
vi spørge de glades, de nydendes Række:
„Kan nogen af eder forsvare,
at Sult volder Menneskers Død?

Saa husker vi paa, hvor høj, hvor rank,
vor Slægt kan voxe sig frem,
med Ryg som Søjleskaftet saa slank,
med Fylde, med Skjønhed i hvert et Lem,
med Rhythmen i Haandbevægelsens Bue,
med pragtfulde Linjer i Benets Form,
med Øjne, der højt af Begejstring lue
— ak hele den dejlige Menneskenorm,
af Fortidens Kunstnere skabt,
som stirrende vi beskue
i frygtsom Andagt fortabt,
fordi den os myndig bebuder,
at Mennesker kan blive Guder.

Fjærnt er Maalet, hvortil vi skal op.
Snusfornuft vil ej taale
utopiske Drømme; den banker en Prop
i Aaren for Kildens fremfusende Straale.

Hver „Bildungs-Filister", hver Middelmaals Tolk,
bestandig borgerlig sikre Folk,

brug alt, hvad der hemmer og stopper:
Sbirrer, Censur og Diger og Propper,
Love, der gjemmer en tveegget Dolk
under de blideste Former!

Den ler ad eder, den Dommens Dag,
da vildt det suser og stormer,
da Højvandet bryder hvert kunstigt Hegn
og knuser hele den trygge Egn
i Stormflodens Kæmpetag.

Brave Folk — vil I dæmme Floden,
agt nøje paa Tidernes Tegn!
Øxen ligger ved Egeroden,
og, hvis I vil døve dens Eg, den bidende,
agt, paa de fattige, lyt til de lidende,
husk paa, at hver Sjæl dog trænger
til frit sig at folde i Solen ud,
at, stængt i Mørket, til sidst den sprænger
Trældommens Bur i fortvivlet Brud!

Saa spræng det fordømte Fraseaag,
lad ej jer af Dogmer omspænde,
støt os paa vort Erobringstog
for Stof til Kunsten at vinde!
Agt paa, hvad vi drager frem, bliv klog
og forstaa: naar det grimme vi male
og lader Sjovere tale,
saa vil vi ved Latter, Rædsel og Gys
vække jer Godtfolk op
ved Pegen paa Stakler, som uden Lys
og uden Skjønhed i Sjæl og Krop
henslide Livet som Trælle.

Og Trældommen — den vil vi fælde.

Forstaar I saa, I skal være med
til at løfte de Stakler fra Stavnsbaandets Sted,
hvor rundt de i Lænken sig drejer?
ja løfte dem op til Zoner, hvor Klang
og Farver mætter den sugende Trang,
hvor Luften er fyldt af jublende Sang
om Aandens Kamp og dens Sejer.

Saa følg os paa vort Erobringstog
i Verdens Riger saa vide!
Stoffet — det træge, gjenstridige Drog
skal mærke vor Øxe bide.

Alt Sejerens Fane vajer!

Fru Julie Hegel.

I.

Saa fin, saa lille, saa barnebly
hun ind i Huset kom,
og Øjnene rundt blandt de mange Gjæster
gik store og spørgende om.

Thi Huset rummed
et broget Kor,
og Talen summed
i mange Ord.

Fra Stue til Stue,
fra Ring til Ring,
den unge Frue
gik tavs omkring.

Endnu sad Duppen paa Klingens Spids,
en Kamp markeredes blot;
Paraden toges med Smil om Munden,
det hele gik tyst og godt.

Hvis Nogen langed
et dristigt Stød,
blev kjønt det fanget
af Puden blød.

Fra Stue til Stue
med agtsomt Blik
den unge Frue
lyttende gik.

II.

Medens Kjærligheden redte
hendes Sind saa blødt et Leje,
medens Barneøjne spredte
Straaleblink paa hendes Veje,

sad vor lille
Frue stille,
vejed Bøger, prøved Tanker.

Og hun voxed op og tænkte
„Sit“ ved meget, der bar „Stemplet“,
hendes sunde Klarhed sprængte
Draperiet foran Templet:
„Hvilke tomme
Helligdomme —
tonedøve, billedløse!“

Hør, hvor Stridens Hane galer
bag vor Aandsarenas Gitter!
Vi blev kaldte Kannibaler,
mildest: raa Landsknægt-Banditer,
„Smaabørn aad vi,
Skamløst, kaad, vi
vælted gamle Folk i Grøften.“

Men vor kloge lille Frue
ej sit Hjærte fra os vendte;
Smil som før i hendes Stue
hendes Øjne til os sendte.
— Kan vel hændes,
at det kjendes
i vor Færd fra hine Dage.

Men, da Havets Storme tuded,
nogle klogt slog Vand i Blodet,
andre lidt med Nakken luded;
der var Bølgedal i Modet.
De, som ikke,
vilde stikke
Klingen ind, fik Ros af Fruen.

Hun os skaffed Ly og Glæde,
medens Stormen buldred ude,
Glasset flød med prægtig Væde,
Latter slog mod Salens Rude.

Nytaarsnyet,
der var gryet,
hilste vi med Haabets Sange.

III.

Bekjendelsens Mod hun ejer,
Trofasthed taler fra Øjet.
Aldrig for gamle Venner
sky til Side hun bøjed.
Dæmpet og blød hendes Stemme
klinger saa sandhedslødig
— Til Hende vilde jeg komme,
naar ret jeg Trøst havde nødig.

Enhver, som stræber ad Aandens
Baner mod Maalene høje,
vogter den lille Frue
paa med rugende Øje.

Derfor skal alle, som fik til
Arvelod Sangens Gave,
plante sin Sangblomst i Bedet
i hendes Mindehave.

„Gamle Neve".

Hver gammel Lærer husker den lyserøde Sal,
der saâ os alle samles i Morgentimen sval.
Fra „Uhrklassen" tonede Klokkeslaget fuldt,
og „Gamle Neve" stod der i Hjørnet ved sin Pult.

Hans kjønne, lyse Øje i Salen straaled ud
og havde til os alle et venligt Velkomstbud.
Hvem af os kan glemme, trods lange, svundne Aar,
Profilens noble Linje og det kruste Nakkehaar?

Og hvem har glemt den Trøst, som hans Stemme listed ind,
naar fint han havde sporet Forknythed i vort Sind?

Hvor gik han taalmodig og stille blandt os om!
Hvor var han glad ved lidet! Hvor skaansom
var hans Dom!

Med nænsom Haand han glatted og retted ved
vor Dont;
hans Ansigt blev ej surt, og hans Ord blev
aldrig ondt.
Hans Tro paa det gode, hans fine Sjælesans
forskjønned Dagens Gjerning og lagde om
den Glans.

Og husker I de Fester, han samlede os til,
hvor Sang og Tale vexled med Violinens
Spil?
hvor alle saa trygt og saa frejdig gav sig
hen
og flokked sig i Ring om vor gamle, kjære
Ven?

Og hvem af os har siddet paa Skodsborgs
grønne Skrænt
og ej vor „gamle Neve“ en Mindetanke sendt
og husket vor Vandring med ham i Skov og
Krat
og Sangens høje Brusen i Somrens lyse Nat?

Naturens tusind Farver, hver ægte, lødig Klang
i Sprogets, Tonens Verden, og Blomster,
Fuglesang
og Dugdraabens Tindren i Edderkoppens Spind,
det fanged hans Øje, hans Øre og hans Sind.

Gid da hans kjære Skole, som snart fra Taa
til Top
skal klæde sig i Gala og se mod Skyen op,
bestandig maa gjemme bag ændret Klædebon
det sunde og det sande — den „gamle Neves“
Aand.

Kantate

ved

Efterslægtselskabets Skoles Fest

den 4. Marts 1885.

I.

Vær hilset, du Dag, da vort Skolehus løfted sin Tinde
saa svanger med Haab, med sin Stræben mod Lyskilden vendt!
et Barn af det Lys, som det attende Sekel har tændt,
som funkler endnu, medens Aarene skifte og svinde.

Det Lys lokked frem mange gjærende Spirer af Mulde,
det sprængte et Brud dybt i Overtros skimlede Lag,

og vidt over Land i den klare, den tindrende Dag —
højt hørtes de fribaarne Menneskers Jubelkor rulle.

Der sidder sur og stræng
den Hører paa Katheder,
paa Bænk den stakkels Dreng
ved Grammatiken sveder.
Men Kraften, som med Liv og Lyst
sig stærkt i Verden rører,
formaar den gamle Hører
slet ej at give Røst.

Da var det, at til Held
for os hint Hus blev grundet,
der Drik af Livets Væld
saa mange Slægter unded.

Thi her blev Samtids fulde Krav
sat højt paa Æresstolen,
for Livet, ej for Skolen
man her os Lærdom gav.

Vær hilset, du Dag, som er omsust af Mindernes Røster,
der maner os højt: Vi skal stræbe at løfte vor Arv!
Og hil dig, vort Hus, vær et Tempel for Slægternes Tarv
med vidt aaben Dør for hver Luftning fra Sandhedens Kyster!

II.

Fremad, frem mod Maalet
lidet eller stort!
Lad kun alt vort Arbejd'
blive ærlig gjort!

Lærte vi af Skolen
trofast, ærlig Flid,
har en Skat vi samlet
for vor Levetid.

Naar i Hvilens Stunder
Mindet Vingen slaar,
vil det gjærne flyve
hen til Skolens Gaard.

Vær hilset, du Dag, da vort Skolehus løfted sin Tinde!
Gid det maa staa fast, medens Aarene komme og gaa!
Gid alt, hvad af Sandhed og Skjønhed derinde vi saâ,
med Mindets betagende Glans maa vor Livsvej beskinne!

Fra Norge.

I.

I en ung norsk Dames Stambog.

(Tonsaasen 1886.)

Livet har meget Solskin Dem givet:
nys kom der en Skygge.
Men Skyggen, den hører jo med til Livet;
— maaske til vor Lykke.
Gid Skygge og Lys maa harmonisk sig blande
i taktfast Følge,
for Dem, mens de glider ad Aarenes Vande
paa vuggende Bølge!

II.

Fru Greta Wærn.

(Tonsaasen.)

Kristallen den fina
som solen månd skina.

Jeg saâ mellem Fjelde
en yndig Gazelle,
saa fin og saa myndig og klog.
Hen over Stene sprang hun,
igjennem grundigst Disput sig svang hun
saa snildt med et aabent Smil,
glat som den sølverne Pil,
mens Øjet det smaalo som Sol i April.

Med leende Mine
Gazellen den fine
kan lyttende samle saa snildt,
hvad rundt i Luften vanker,
til rene Toner og klare Tanker,

saa vist som med Haanden let
hun binder i Hast en Buket.
— Aa sé, hvor hver Blomst dog er naaet til
sin Ret!

III.

General-Postdirektør Roos.

(Tonsaasen.)

Jeg har kjendt saa mangen ældre Herre,
pukkelrygget under Tidens Vægt,
ak, hans Liv bestod kun i at snerre
dumt og arrigt ad en yngre Slægt.

Mange har jeg kjendt i fornem Stilling,
som gardered sig bag Fløjelsmaven,
peged paa sin gyldne Ordens-Skilling
og sit Løvværks-Broderi paa Kraven.

Nys jeg traf en Herre: Generaldirektør for alle Sverrigs Poster. —
Tænk, det er en ungdomsgenial
Upsala-Student, som ej det koster
mindste fornem Vridning af sin Krop
med at stemme i et Frihedskvad
og at hilse frejdig, kjæk og glad
yngre Mænd, som gaar i Fejdetrop
mod alt overgjemt og muggent Stads
og dets Forbundsfælle — Modefjas,
med en dyb, solid Respekt for Loven,
med Gehør for Tonerne, som gaar
ud fra Folkene, og som fra Skoven
strax Naturens Ekko med sig faar.

Gubben Roos kan føle, hvad vi lider
— ældre, yngre — midt i Slagets Damp,
gir et Haandtryk til de Mænd, som strider
i den lange, smertelige Kamp.

IV.

Bjørnstjerne Bjørnson.

. . . Havet stunder jeg mod, ja Havet.
Bj. Bjørnson: Arnljot Gellina.

1.

Vej-Spiralen
snor sig om Fjælde.
Jeg hører i Dalen
Vandene vælde,
syde og bruse.

Tjærede Huse
med leende Ruder
paa Sned sig rejse.
Graner dunkle
mod Afgrunden luder;

men højt deroppe
mod Himlen de knejse,
og soldrukne Toppe
som Spydsodde funkle.

Der ligger de slængte
som Fløjelspuder
saa tæt og saa blødt
langs stejle Sider.

Kærren lider
sikkert og støt.
Hesten saa mandig
røgter sit Kald.

Jeg hører bestandig
Rislen og Dryp og brusende Fald.

Mon Elven taler
i Løn med sig selv?
Lider den Kvaler?
Hærjer mon Længsel
den levende Elv,
fordi den er dybt
gjemt og begravet
i Dalførets lysarme Krypt?

Længes den hen
mod et solglad Leje
mod lysaabne Veje
paa Rejsen til Havet?

Mon Higen den tvinger
mod Vidderne ud,
hvor frit den kan brede sig
tryg som en Gud,
hvor Solørnens Vinger
i Vifteform sprede sig.

Længes mod Havet den hen?

Gik det dig ikke som Elven min Ven,
i dit Land, det vejrbidte, klipperu Land,
dit Land med de tusende Hjem?

2.

Havet stunded du mod, ja Havet
fra Slaattens Duft og fra Sætrens Bjælde.
Med Ørnen maatte du Taget vove
mod Havet „ud over høje Fjælde“;
mod vide Flader, hvor Aander sväve,
der Tiden fremad med Svøber pisker
til Ilmarsch-Skridt imod Evigheden.
Tungt det blev — o — saa tærende trangt
bag høje Fjælde, i Bygdefreden.

Højsædebænket af stor Beundring
blev som Sangdrot du blomsterkranset.

Ungdom rundt om din Trone dansed,
din Magt var sikker og uantastet.

„Men Havet stunded du mod, ja Havet!"
De vundne Blomster du fra dig kasted.
— „Der gror hinsides de høje Fjælde
Blomster med dybere Farveglød."

Du maatte lade din Aand dig tvinge;
Hvorhen du higed, dig bar din Vinge
saa langt langt over de høje Fjælde
til Sydens Lande, hvor Solen vækker
Promethevsgnisten til Ild i Sindet,
til Pinjelunde, hvor Duften klækker
de fineste Længsler ud i Sjælen;
hvor stundom, længe af Diger kuet,
Folkebølgen sig fjældbrat højner
og vælter ned ad i Skumkaskader
og skyller gjennem de bratte Gader

det gamle Smuds med de unge Vande.
Haardt har Gammelmandstrodsen bødet.

Men stadig Muldlag som Jomfruskjødet
sig efter Stormflodens Vandring danne.

Ja udad stunded du . . . fremad, fremad!
skjønt blødt det hviskede i dig: Hjemad!

Hjem du drog som en Folkehøvding,
som Digter løftet ved store Syner.

Og nu i Hjemmet med Kraft du formed
i modig Kunst vort Aarhundreds Tanke;
det var i Hjemmet, du muntert kløved
fornem Dumheds klumpede Sten-røs,
da højt du løfted din Kæmperøst.
Jeg selv har set det, jeg selv har hørt det,
da Wergelands-Støtten ind du vied,
den Gang du rysted din blonde Manke,

hvori sprængt Sølvtraad i Solen flimred,
og storsejl-spændt stod dit brede Bryst.
Hele Gadedrengs-Piberiet
ved Stemmens Malmklang blev overdøvet.
— Billedrækker i Talen glimred
langt hen som et guldpansret Ryttertog.
Med hviden Haand — ja saa fin som Kvindens,
høvdingemæssig op du slog.

3.

Men satte mon ikke noget du til,
du farende Svend, i det dristige Spil?
Blev ikke du tør i Sind eller bitter,
og kølnedes Hjærtet ej i din Barm?

Du var jo saa blød og saa ungdomsvarm,
imedens endnu bag Fjældenes Gitter
du rørte din Langlegs Stræng
og digted din Synnøve, Arne og Gutten den glade,

Jarlen Harald med samt den Dreng,
til hvem han sin trætte Skulder læner,
og Finnepigen paa Fjældaasens Tind,
hvis dunkle Ord sig saa underlig fæste
marmorhugne i Mindet ind.

Maaske efter gammeldags Æsthetik
blev du „Tendensernes“ Tjener.
Men saa har du tjent de bedste;
og Digtning er mer end bare Musik.

I Ætherlyset, det kolde, det hvide,
kan aldrig din Digtning gro;
paa Jorden, hvor Mennesker leve og lide,
kun dèr kan den bygge og bo.

Mod hævdet Løgn har du rettet dit Slag,
dens Masker vilde itu du rive,
holde den op mod den blottende Dag;

men læge vilde du Saaret
og altid en Balsam give,
naar dybest du havde skaaret.

Din stakkels „Konge", din stakkels Fallent,
holder vi af, selv naar værst de fejle.
Kun En har paa Pinebænken du spændt
og lagt paa Hjul og paa Stejle;
jeg mener den „Redaktør", som pukked
paa giftige Løgnes infame Magt,
— Nutidens hæsligste Skadedyr. —

Over ham din Harmes Bølge sig lukked;
hans Lig drev du ned i den sorteste Myr.

Varme Hjærte, søgende Aand,
aldrig trættet du fremad skrider,
bryder — trods Smerten — Baand efter Baand
lytter til alt fra de nye Tider.

Gavmild paa Rigmands-Vis du gyder
Overflødighedshornets Fylde
over det Folk, som du beder og byder
Tankens Sejre at hylde.

Det er, som raabte du højt til alle
sandhedstørstende Mænd:
„Kom hid, her er aaben Dør til min Celle,
kom ind og se, hvor jeg søger hen;
forstaa mig, følg med mig paa Vej,
tag fat, bôr med paa den Lysgang, som jeg
vil tvinge igjennem de haarde Fjælde!“

Min Ven! . . . af alle de rige Gaver,
Naturen ødsled paa **dig,**
beundrer jeg mest din Kjærligheds Vælde.